

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA

VÝKON FUNKCIE KONATEĽA S.R.O.
A PRACOVNÝ POMER

Diplomová práca

2023

JUDr. PhDr. Adam Osúch

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA**

**VÝKON FUNKCIE KONATEĽA S.R.O.
A PRACOVNÝ POMER**

Diplomová práca

Študijný program: Marketingový a obchodný manažment

Študijný odbor: 8. ekonómia a manažment

Školiace
pracovisko: Katedra obchodného práva

Vedúci práce: JUDr. Mária Veterníková, PhD.

Bratislava 2023

JUDr. PhDr. Adam Osúch

ABSTRAKT

OSÚCH, Adam: Výkon funkcie konateľa s.r.o. a pracovný pomer. Ekonomická univerzita v Bratislave. Obchodná fakulta; Katedra obchodného práva – Vedúci/Vedúca: JUDr. Mária Veterníková, PhD. Bratislava: EUBA, 2023, 59 s.

Diplomová práca má teoreticko-empirický charakter. Hlavným cieľom diplomovej práce je teoreticky a empiricky spracovať tému výkonu funkcie konateľa s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru v Slovenskej republike. Stanovený hlavný cieľ dosiahneme prostredníctvom čiastkových cieľov vymedzením, charakterizovaním a podrobnejším opisom troch kľúčových komponentov aktuálneho stavu témy výkonu funkcie konateľa s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru v podmienkach Slovenskej republiky a Českej republiky a to právnym vymedzením spoločnosti s ručením obmedzeným v oboch republikách, postavenie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným v oboch republikách a pracovný pomer konateľa vo vzťahu k zmluve o výkone funkcie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným v rovnakom právnom a podnikateľskom prostredí. Empirickým cieľom diplomovej práce je realizovať analýzu z teoretického rozpracovania, vykonať komparáciu zistení a ich sumarizáciu existujúcej právnej úpravy výkonu funkcie konateľa s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru. V diplomovej práci, na základe stanovených cieľov a teoreticko-empirickej podoby diplomovej práce použijeme základné vedecké metódy analyticko-syntetické, induktívno-deduktívne, porovnávanie, deskripciu, metódu literárnej rešerše ako metódy vedeckej práce.

Kľúčové slová: konateľ, spoločnosť s ručením obmedzeným, pracovný pomer, Slovenská republika, Česká republika

ABSTRACT

OSÚCH, Adam: Performance of the position of manager with s.r.o. and employment relationship. University of Economics in Bratislava. Business Faculty; Department of Business Law - Head: JUDr. Mária Veterníková, PhD. Bratislava: EUBA, 2023, 59 p.

The diploma thesis has a theoretical-empirical character. The main goal of the diploma thesis is to theoretically and empirically process the topic of the performance of the function of an executive with s.r.o. in relation to the employment relationship in the Slovak Republic. We will achieve the set main goal through sub-goals by defining, characterizing and describing in more detail the three key components of the current state of the subject of the performance of the function of the executive with s.r.o. in relation to the employment relationship in the conditions of the Slovak Republic and the Czech Republic, namely by the legal definition of the limited liability company in both states, the position of the executive in a limited liability company in both states and the executive's employment relationship in relation to the contract on the performance of the executive function in a limited liability company in the same legal and business environment. The empirical goal of the diploma thesis is to carry out an analysis from the theoretical development, to compare the findings and summarize them of the existing legal regulation of the performance of the function of the executive with s.r.o. in relation to the employment relationship. In the diploma thesis, on the basis of the set goals and the theoretical-empirical form of the diploma thesis, we will use the basic scientific methods of analytical-synthetic, inductive-deductive, comparison, description, literary research methods as methods of scientific work.

Key words: manager, limited liability company, employment relationship, Slovak Republic, Czech Republic

Pod'akovanie

Ďakujem vedúcej diplomovej práce JUDr. Márii Veterníkovej, PhD. za jej cenné rady, poznatky a pripomienky, ktorými mi napomohla pri písaní tejto práce.

Obsah

ÚVOD	7
1 SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA I V ZAHRANIČÍ	9
1.1 SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY V ČESKEJ REPUBLIKE	9
1.1.1 <i>Spoločnosť s ručením obmedzeným v Českej republike</i>	12
1.1.2 <i>Konateľ v spoločnosti s ručením obmedzeným v Českej republike</i>	18
1.2 SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY V PODMIENKACH SLOVENSKEJ REPUBLIKY	22
1.2.1 <i>Spoločnosť s ručením obmedzeným v Slovenskej republike</i>	23
1.2.2 <i>Konateľ v spoločnosti s ručením obmedzeným v Slovenskej republike</i> ..	27
2 CIELE DIPLOMOVEJ PRÁCE, METODIKA A METODOLÓGIA DIPLOMOVEJ PRÁCE	34
2.1 CIELE DIPLOMOVEJ PRÁCE.....	34
2.2 METODIKA A METODOLÓGIA DIPLOMOVEJ PRÁCE.....	35
3 VÝSLEDKY DIPLOMOVEJ PRÁCE A DISKUSIA	39
3.1.1 <i>Pracovný pomer a výkon funkcie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným v Českej republike</i>	39
3.1.2 <i>Pracovný pomer a výkon funkcie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným v Slovenskej republike</i>	42
3.1.3 <i>Špecifické a súhrnné zistenia k tematike pracovného pomeru a výkonu funkcie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným v Slovenskej republike a v Českej republike</i>	46
ZÁVER.....	56
ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV	58

Úvod

Je zrejmé, že s funkciou konateľ'a s.r.o. sa spája množstvo povinností a aj osobnej zodpovednosti. Nie všetky povinnosti sú však obsahom zmluvy o výkone funkcie, medzi s.r.o. a konateľ'om, mnohé spoločenské dojednania sú tiež súčasťou tzv. psychologického kontraktu spoločnosti so zamestnancom. Ako je vopred známe, konateľ'om má byť spoločensky i profesijne dôveryhodná osobnosť, oplývajúca mnohými výrazne pozitívnymi charakterovými vlastnosťami, aby dokázala dodržiavať požadovaný rámec profesionality v kontexte príslušného etického kódexu a byť reprezentantom vysokej profesijnej úrovne pri výkone funkcie. Predmetom záujmu diplomovej práce je výkon funkcie konateľ'a s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru.

Diplomová práca je rozdelená na teoretickú časť a empirickú časť.

V prvej podkapitole vymedzíme, charakterizujeme a podrobnejšie opíšeme tri kľúčové komponenty aktuálneho stavu témy výkonu funkcie konateľ'a s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru v podmienkach Českej republiky. Po tomto teoretickom vymedzení v prvej podkapitole vymedzíme, charakterizujeme a podrobnejšie opíšeme tri kľúčové komponenty aktuálneho stavu témy výkonu funkcie konateľ'a s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru v podmienkach Českej republiky. Z hľadiska súčasného stavu riešenej problematiky stručne opíšeme a charakterizujeme príklad z geograficky i historicky blízkeho zahraničia a to z Českej republiky.

V druhej podkapitole vymedzíme, charakterizujeme a podrobnejšie opíšeme tri kľúčové komponenty aktuálneho stavu témy výkonu funkcie konateľ'a s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru v podmienkach Slovenskej republiky. Po tomto teoretickom vymedzení v druhej podkapitole ďalej vymedzíme, charakterizujeme a podrobnejšie opíšeme tri kľúčové komponenty aktuálneho stavu témy výkonu funkcie konateľ'a s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru v podmienkach Slovenskej republiky.

Súčasťou druhej kapitoly bude stanovenie cieľov diplomovej práce, podrobný opis stanovenej metodiky a metodológie diplomovej práce.

V tretej kapitole sa zameriame na zistenia, ktoré podrobnejšie analyzujeme a doplníme ich relevantnou diskusiou. Avšak ešte pred tým, ako realizujeme analýzu z teoretického rozpracovania, vykonáme komparáciu zistení a ich sumarizáciu z hľadiska existujúcej právnej úpravy výkonu funkcie konateľa s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru v podmienkach Českej republiky i Slovenskej republiky.

Výber témy diplomovej práce úzko súvisí s profilom absolventa študijného programu a jej výber bol taktiež ovplyvnený pokračovaním štúdia diplomanta.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma i v zahraničí

Skôr, ako sa začneme zaoberať riešenou problematikou, považujeme za potrebné uviesť terminologické východiská k tomu, že spoločnosť s ručením obmedzeným je v rôznych krajinách sveta pomenovaná odlišne. Ako príklad uvádzame Limited liability company (LLC), pomenovanie je špecifické pre USA, Private company limited by shares (Ltd) je pomenovanie, používané vo Veľkej Británii, v Indii, v Írsku, v Rakúsku to je Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH, GesmbH, Ges.m.b.H.), v Maďarsku Korlátolt felelősségű társaság (kft), v Španielsku a niektorých krajinách Latinskej Ameriky (Čile, Mexiko, Argentína...) je to Sociedad de responsabilidad limitada (SRL), rovnakú skratku SRL používajú aj v Taliansku, avšak po taliansky je to Società a responsabilità limitata. Ukrajina používa názov, Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ) a Rusko používa označenie Общество с ограниченной ответственностью (ООО). Z hľadiska súčasného stavu riešenej problematiky stručne opíšeme a charakterizujeme príklad z geograficky i historicky blízkeho zahraničia a to z Českej republiky.

V prvej podkapitole vymedzíme, charakterizujeme a podrobnejšie opíšeme tri kľúčové komponenty aktuálneho stavu témy výkonu funkcie konateľ'a s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru v podmienkach Českej republiky.

V druhej podkapitole vymedzíme, charakterizujeme a podrobnejšie opíšeme tri kľúčové komponenty aktuálneho stavu témy výkonu funkcie konateľ'a s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru v podmienkach Slovenskej republiky.

1.1 Súčasný stav riešenej problematiky v Českej republike

Spracovanie súčasného stavu riešenej problematiky v podmienkach Českej republiky je potrebné začať charakteristikou obchodného práva ako právneho odvetvia v rámci systému právneho poriadku Českej republiky.

Podľa Rabana a kol. (2020) je obchodné právo (komercialistika) *súborom právnych noriem predovšetkým súkromného práva, ktoré upravujú postavenie obchodníkov (podnikateľov) a vzťahy, do ktorých obchodníci (podnikatelia) vstupujú (vrátane vzťahov, na ktorých druhej strane sú aj tí, ktorí nie sú obchodníkmi (podnikateľmi)* (podobne aj Kubíček a kol. 2021).

Podľa Černej a kol. (2016) konkrétne hovoríme o právnej úprave obchodných spoločností, obchodného registra, obchodných kníh (účtovníctva), obchodov, zmlúv obchodnej povahy (poistenie, bankové zmluvy, obchodné zastúpenie, prepravné zmluvy, obchody s cennými papiermi, ale aj zmlúv kúpnych alebo zmlúv o dielo), zmienek a ďalších cenných papierov, nekalej súťaže, o právnej úprave obchodného segmentu kapitálového trhu, priemyselného vlastníctva a podobne.

Kľúčové pre našu tému sú aj zásady podľa Zákona č. 90/2012 Sb. Zákon o obchodných spoločnostiach a družstvách (zákon o obchodných korporáciách, ďalej aj "zákon o obchodných korporáciách" alebo "ZoOK"), čiže zásady, na ktorých je tento zákon postavený, ale nie sú v ňom výslovne vyjadrené.

Ako píše Kohout (2016), základné princípy regulácie záväzkových vzťahov možno označiť ako zásadu neformálnosti právnych rokovaní, zásadu dispozičného charakteru právnej úpravy, zásadu dodržiavania a plnenia zmlúv (*pacta sunt servanda*), zásadu medzinárodného práva, zásadu jednotnosti súkromného práva, zásadu profesionality a poctivosti v obchodných rokovaniach, zásadu rovnosti účastníkov obchodných záväzkových vzťahov, zásadu vylúčenia spätnej účinnosti zákona, zásadu zmluvnej slobody a zásadu zvrchovanosti zákona. Všetkými pomenovanými zásadami je povinný sa riadiť aj konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným v obchodnom styku.

Po tomto teoretickom vymedzení v prvej podkapitole vymedzíme, charakterizujeme a podrobnejšie opíšeme tri kľúčové komponenty aktuálneho stavu témy výkonu funkcie konateľa s.r.o vo vzťahu k pracovnému pomeru v podmienkach Českej republiky. Z hľadiska súčasného stavu riešenej problematiky stručne opíšeme a charakterizujeme príklad z geograficky i historicky blízkeho zahraničia a to z Českej republiky.

1.1.1 Spoločnosť s ručením obmedzeným v Českej republike

Spoločnosť s ručením obmedzeným – v českom jazyku spoločnosť s ručením omezeným je aj v Českej republike jednou z foriem obchodných spoločností, ktorú je možné založiť v Českej republike za účelom podnikania (Černá a kol., 2016). Nielen v Českej republike, ale aj v Slovenskej republike ide o najrozšírenejšiu formu podnikania, pričom aj v celosvetovom rámci ide o bežnú formu podnikania. V Českej republike je spoločnosť s ručením omezeným považovaná za *kapitálovú spoločnosť* na základe Zákona č. 90/2012 Sb. Zákon o obchodných spoločnostiach a družstvách (zákon o obchodných korporáciách, ďalej aj "zákon o obchodných korporáciách" alebo "ZoOK"), vykazuje však aj niektoré črty ako spoločnosť osobná¹. Na základe vyššie uvedeného v českej odbornej literatúre je spoločnosť s ručením omezeným často označovaná ako zmiešaná spoločnosť.

Štatutárnym orgánom, oprávneným túto spoločnosť zastupovať, je konateľ (v českom jazyku jednatel). V českom právnom poriadku toto upravuje tiež citovaný ZoOK. Skratka obchodnej spoločnosti je s. r. o.

Ako sa píše v Zákone č. 90/2012 Sb., o obchodných korporáciách v § 132 *spoločnosť s ručením obmedzeným môže v Českej republike založiť jediný spoločník alebo viacerí spoločníci. Obchodná firma spoločnosti musí obsahovať príslušné označenie „spoločnosť s ručením omezeným“ (s. r. o. či spol. s r. o.)*.

Podľa § 142 citovaného zákona sa uvádza, že *minimálny vklad spoločníka, a teda i minimálna výška základného kapitálu spoločnosti s ručením obmedzeným je 1 Kč. V postavení spoločníkov sa akcentuje kapitálová povaha. Znamená to, že rozsah práv a povinností sa riadi majetkovou účasťou spoločníkov na spoločnosti s ručením obmedzeným čiže ide o nerovný vzťah. Spoločnosť je založená v okamihu, kedy sa všetci jej spoločníci dohodnú na obsahu spoločenskej zmluvy a podpíšu ju u notára (§ 8 a § 776 ZoOK), avšak vzniká až okamihom zápisu do obchodného registra (obchodní rejstřík²).*

¹ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodných korporáciách, v prvej časti, Hlave I, časť 1, § 1 (2) rozdeľuje obchodné spoločnosti na osobné a kapitálové. Osobnými spoločnosťami sú v Českej republike verejná obchodná spoločnosť a komanditná spoločnosť. K osobným spoločnostiam možno - podľa charakteru - priradiť aj európske hospodárske záujmové združenie, hoci zákon (č. 90/2012 Zb.) ho medzi osobné obchodné spoločnosti výslovne neradí.

² Dostupné na: <http://www.obchodnirejstrik.cz/>

V pomenovanom medziobdobí nemá v Českej republike (rovnako ako v Slovenskej republike) činnosť spoločnosti s ručením obmedzeným právnu relevanciu, ale napríklad založenie podnikateľského účtu či podpis nájomnej zmluvy je možný.

Do podania návrhu na zápis do obchodného registra (obchodného rejstříku České republiky) *musia byť splatené všetky nepeňažné vklady, vkladové ážio a na každý peňažný vklad najmenej jeho 30 %, ako uvádza citovaný zákon v § 23 a v § 147. Ak je vklad nepeňažný (napr. nehnuteľnosti, akcie, automobily...), tieto musia byť ocenené súdnym znalcom (§ 143 ZoOK). Nepeňažným vkladom nesmú byť práca alebo služby (§ 17 ZoOK). Pred vznikom spoločnosti prijíma a spravuje vklady správca vkladov, menovaný spoločenskou zmluvou (§ 18 ZoOK).*

Podľa Zákona o obchodných korporáciách tvoria orgány spoločnosti valné zhromaždenie, konateľ alebo konatelia a dozorná rada.

- *Valné zhromaždenie je najvyšším orgánom spoločnosti, ktorého členmi sú všetci spoločníci (teda majitelia alebo vlastníci). Konateľ spoločnosti zvoláva valné zhromaždenie aspoň raz ročne (§ 181 citovaného zákona) a do jej pôsobnosti patrí napr. rozhodovanie o zmene spoločenskej zmluvy, zmene základného imania, o pripustení nepeňažného vkladu, voľba a odvolanie konateľa a dozornej rady (ak bolo zriadené), ďalej valné zhromaždenie schvaľuje napríklad rozdelenie zisku, účtovnú závierku atď. (§ 190 citovaného zákona). V jednočlennej spoločnosti vykonáva pôsobnosť valného zhromaždenia jej spoločník (§ 11 ZoOK).*
- *Konateľ/konatelia sú štatutárnym orgánom spoločnosti. Konateľovi patrí obchodné vedenie spoločnosti (§ 190 citovaného zákona), je uvedený/sú uvedení v obchodnom registri (Zákon č. 304/2013 Sb., o verejných rejstříkoch právnických a fyzických osob ("rejstříkový zákon"), § 25 odst. 1 písm. g.). Konatelia majú povinnosť starať sa o spoločnosť riadne s uvážením všetkých im známych a dostupných informácií.*
- *Dozorná rada je nepovinne vytváraný orgán, ktorý dohliada na činnosť konateľov, kontroluje účtovnú dokumentáciu, raz ročne predkladá správu o svojej činnosti valnému zhromaždeniu.*

Podľa ZoOK z hľadiska práva podieľať sa na riadení spoločnosti (§ 168-169, § 173 citovaného zákona) *spoločnosť s ručením obmedzeným ako kapitálová spoločnosť má zvláštnu štruktúru orgánov, nevylučuje manažérske konanie prostredníctvom osoby, ktorá nie je spoločníkom, konateľmi tak môžu byť spoločníci, alebo iné osoby – konatelia môžu*

byť vymenovaní spoločenskou zmluvou alebo valným zhromaždením. *Preto spoločník nemá právo byť konateľom alebo členom akéhokoľvek iného orgánu spoločnosti, s výnimkou valného zhromaždenia. Právo podieľať sa na riadení spoločnosti uskutočňuje spoločník prostredníctvom svojej účasti na valnom zhromaždení.* Úprava organizácie a hlasovania je určená v spoločenskej zmluve (podľa zákona pripadá jeden hlas na 1 Kč vkladu spoločníka, iba ak by spoločenská zmluva ustanovila inak). Pozastavenie hlasovacích práv nastáva iba v prípade, že sa hlasovanie týka tej konkrétnej osoby, napr. spoločníka, kedy sa rozhoduje o jeho vylúčení či o odvolaní z funkcie orgánu spoločnosti a podobne.

Z hľadiska práva na informácie (§ 155 a 156 ZoOK) Spoločníci majú právo požadovať od konateľov informácie o spoločnosti, prehliadať doklady spoločnosti, skontrolovať údaje obsiahnuté v týchto dokladoch a využiť ďalšie práva ustanovené v spoločenskej zmluve. Ak spoločník chce kontrolovať doklady spoločnosti prostredníctvom zástupcu, musí sa zabezpečiť, že tento zástupca bude rovnako viazaný k mlčanlivosti ako spoločník a spoločnosť túto skutočnosť overí. *Mlčanlivosť môže byť doložená zmluvou alebo skutočnosťou, že zástupca je k mlčanlivosti viazaný zo zákona* (napr. advokát, daňový poradca, finančný poradca a podobne).

Podľa Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodných korporáciách *jestvuje právo na spoločnícku žalobu* (§ 157 až 160). Spoločník môže - v zákonom vymedzených prípadoch - podať žalobu proti členovi orgánu spoločnosti (konateľ, člen dozornej rady), v skutočnosti však nejde o žalobu spoločníka, ale len o žalobu podanú spoločníkom v mene spoločnosti (žaloba ut singuli). *Žaloba sa uplatní predovšetkým v prípadoch, keď konateľ alebo člen dozornej rady svojím konaním v rozpore s povinnosťou starostlivosti riadneho hospodára spôsobil spoločnosti ujmu.* Podľa § 4 ods. 1 citovaného zákona *dochádza k obráteniu dôkazného bremena, takže žalovaná osoba musí preukázať, že sa nedopustila porušenia, ibaže súd rozhodne, že to od nej nemožno spravodlivo požadovať.*

Minoritné práva, uvedené v § 187 ZoOK, *vymedzuje ochranu menšiny, ktorá sa vzťahuje na spoločníkov s minimálnymi vkladmi vo výške 10 % základného imania. Títo majú právo požiadať konateľa o zvolanie valného zhromaždenia. V prípade, že k zvolaniu valného zhromaždenia nedôjde do jedného mesiaca, môžu ho zvolať sami.*

Výkonu funkcie konateľa *zakazuje konkurenciu* (§ 199 ZoOK), *zákon obmedzuje pôsobenie konateľa v spoločnostiach s obdobným predmetom činnosti, pričom spoločenská zmluva môže určiť, že sa zákaz konkurencie vzťahuje aj na spoločníkov.*

Ako píše Čech (2012) prijatie nového Občanského zákoníka a Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích sa významne dotkla spoločností s ručením obmedzeným. Zákon nestanovuje minimálnu výšku základného imania s.r.o. Uplatní sa tak jedine obmedzenie, podľa ktorého výška vkladu musí byť najmenej jednu českú korunu (§ 142 ods. 1 ZoOK). Základný kapitál s.r.o. jediného spoločníka tak musí dosiahnuť aspoň túto sumu. Ak bude mať spoločníkov dvoch, bude musieť vytvoriť základné imanie minimálne dve koruny atď. Odporučiť to však nemožno. Takto podkapitalizovaná s.r.o. sa od začiatku môže ocitnúť v situácii hroziaceho úpadku, ktorá bude pre jej konateľa i spoločníkov veľmi riziková. Podľa citovaného zákona *do základného kapitálu tak pôjde (okrem prác, služieb a pohľadávok voči spoločnosti) vložiť čokoľvek, čo možno oceniť peniazmi*. Pozitívne pre vkladateľov je aj to, že znalca pre ocenenie nepeňažných vkladov už nebude vyberať súd, ako doteraz, ale zakladatelia či konateľ (§ 143 ZoOK).

Novinkou je kumulatívne hlasovanie (§ 178 až 180 ZoOK) *v prípade viacerých konateľov, aby vhodnou stratégiou kumulácie hlasov presadili voľbu aspoň jedného „svojho“ kandidáta*.

Zbor konateľov a zákaz konkurencie - *s.r.o. s viacerými konateľmi môže zo svojich konateľov urobiť jediný orgán - zbor. Ten zvolí svojho predsedu a bude o všetkom rozhodovať hlasovaním* (§ 156 nový občanský zákoník). Návrh s týmto pravidlom pôvodne počítal ako s povinným, pre všetky s.r.o. s viacerými konateľmi. Nakoniec ich zákonodarca formuloval len *ako možnosť, ak tak ustanovuje spoločenská zmluva* (§ 44 ods. 5, § 194 ods. 2 ZoOK). *Ak nestanoví nič, bude mať s.r.o. ďalej toľko štatutárnych orgánov, koľko spoločníci zvolia konateľov. Tí sa spolu nemusia radiť o ničom, okrem rozhodnutia o obchodnom vedení, ku ktorým bude naďalej nutný súhlas väčšiny* (§ 195 ods. 1 ZoOK), konštatuje Čech (2012).

Ďalej citovaný autor uvádza, že je pozoruhodná úprava zákazu konkurencie (§ 199 ZoOK). Možno ju však ľahko prekonať (zatiaľ kogentne) - postačí, *ak konateľ informuje o zámere písomne spoločníkov a počas mesiaca nikto z nich nezareaguje nesúhlasom* (§ 199 ods. 2 ZoOK). *Samotné mlčanie spoločníkov tak potlačí zákonný zákaz*. To je dôkazom, aký dôraz citovaný zákon v Českej republike kladie na ostražitosť účastníkov a aktívny prístup k ochrane ich práv (podrobnejšie Čech, 2012).

Podľa Vonku (2021) medzi členom štatutárneho orgánu a obchodnou korporáciou býva spravidla uzatváraná tzv. zmluva o výkone funkcie. *Spoločnosť s ručením obmedzeným za účelom obchodného vedenia a ďalších činností uzatvára s konateľmi obvykle zmluvu o*

výkone funkcie. Konateľ je štatutárnym orgánom spoločnosti s ručením obmedzeným. Spoločnosť s ručením obmedzením je obchodnou korporáciou, ktorú radíme (vedľa akciovej spoločnosti) medzi kapitálové obchodné spoločnosti. V Českej republike sa teda vzťah medzi členom štatutárneho orgánu a obchodnou korporáciou riadi ustanoveniami Občianskeho zákonníka o príkaze (§ 2430 až § 2444 Občianskeho zákonníka)³. Ak však člen orgánu a obchodnej korporácie uzatvorí zmluvu o výkone funkcie (čo by malo byť pravidlom), riadi sa ich vzťah touto zmluvou o výkone funkcie a subsidiárne ustanoveniami Občianskeho zákonníka o príkaze (§ 2430 až § 2444 Občianskeho zákonníka). Medzi členom štatutárneho orgánu a obchodnou korporáciou tak býva spravidla uzatváraná tzv. zmluva o výkone funkcie. Tá je upravená v § 59 a nasl. ZoOK. Podstatou zmluvy o výkone funkcie je upraviť práva a povinnosti spoločnosti a člena (štatutárneho) orgánu v ich vzájomnom vzťahu. Účastníkmi tohto zmluvného vzťahu založeného zmluvou o výkone funkcie sú tak vždy obchodné korporácie (spoločnosť s ručením obmedzeným) a člen štatutárneho orgánu (konateľ).

Ako píše Vonka (2021) vzniká otázka, či je možné zmluvu o výkone funkcie podriaďiť režimu českého Zákonníka práce, resp. či ju možno uzavrieť ako pracovno-právnu zmluvu, zakladajúcu pracovný pomer. *Výkon člena funkcie štatutárneho orgánu obchodnej korporácie však (podľa prevládajúceho názoru) nemožno považovať za závislú prácu v zmysle § 2 Zákonníka práce. Z tohto dôvodu ju nemožno vykonávať v pracovnom pomere (nie je závislým druhom práce) a zmluva o výkone funkcie, hoci by jej režim bol podriadený českému zákoníku práce, nezaloží pracovný pomer. Citovaný autor však pokračuje a píše, že na druhej strane nemožno ale vylúčiť, aby si zmluvné strany dohodli, že sa ich vzťah bude v rozsahu, v ktorom nie je upravený kogentnou úpravou Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodných korporáciách a Občianskeho zákonníka, ani ustanoveniami zmluvy o výkone funkcie, podporne riadil úpravou českého Zákonníka práce. Takéto dojednanie môže napr. členovi štatutárneho orgánu založiť nárok na dovolenku na zotavenie alebo náhradu odmeny v čase pracovnej neschopnosti. Obchodné vedenie spoločnosti či iné činnosti, spadajúce do pôsobnosti štatutárneho orgánu (konateľa,) nemožno vykonávať v pracovnom pomere. Prípadná pracovná zmluva uzavretá vedľa zmluvy o výkone funkcie medzi členom štatutárneho orgánu a obchodnou korporáciou, v ktorej by ako druh práce boli dojednané*

³ Medzi členom štatutárneho orgánu (napr. konateľom) a obchodnou korporáciou (napr. spoločnosťou s ručením obmedzením) býva spravidla uzatváraná tzv. zmluva o výkone funkcie. V praxi k tomu pravidelne dochádza, avšak nie je to povinnosťou. Pokiaľ k uzavretiu zmluvy o výkone funkcie nedôjde, riadi sa vzťah medzi konateľom a spoločnosťou s ručením obmedzeným ustanovením Občianskeho zákonníka o príkaze.

činnosti, spadajúce do pôsobnosti štatutárneho orgánu, by bola neplatným právnym konaním pre rozpor so zákonom. Tým však nie je povedané, že by člen štatutárneho orgánu nemohol mať so „svojou“ obchodnou korporáciou uzavretú platnú pracovnú zmluvu. Ako vyplýva z českej judikatúry, nič nebráni tomu, aby fyzické osoby vykonávajúce funkciu člena štatutárneho orgánu, uskutočňovali iné činnosti pre túto obchodnú spoločnosť na základe pracovno-právnych vzťahov, ak nie je náplňou pracovného pomeru (alebo iného pracovno-právneho vzťahu) výkon člena štatutárneho orgánu, konštatuje Vonka (2021).

Podľa Malacha (2023) založenie spoločnosti s ručením obmedzeným v Českej republike je od roku 2023 rýchlejšie a jednoduchšie. Spolu s možnosťou založenia spoločnosti s ručením obmedzeným online dochádza k skutočnému zjednodušeniu celého procesu. Založenie obchodnej spoločnosti v Českej republike aj v rade iných európskych krajín predstavuje pomerne zložitý proces, s ktorým je spojená rada finančných a časových nákladov. Na pôde Európskej únie vznikla tzv. digitalizačná smernica, ktorej primárnym cieľom je zjednodušenie týchto procesov. *V nadväznosti na digitalizačnú smernicu bolo do českého právneho poriadku začlenených novelou rad ustanovení, ktoré smernicu vykonávajú a proces založenia spoločnosti s ručením obmedzeným zjednodušujú.* Novela nadobudla účinnosť dňa 15. 1. 2023⁴. Citovaný autor upozorňuje na to, že spoločenská zmluva predstavuje aj v Českej republike základný stavebný kameň každej spoločnosti s ručením obmedzeným, v ktorej sú zakotvené najdôležitejšie parametre spoločnosti (napr. obchodná firma, sídlo, počet konateľov, spôsob rozhodovania valného zhromaždenia a podobne). Ministerstvo spravodlivosti České republiky v nadväznosti na § 146 ods. 4, ktorý bol novelou novo zakotvený do ZoOK, vytvorilo vzorové znenie spoločenskej zmluvy, dostupné na webových stránkach uvedeného ministerstva. Tento vzor obsahuje všetky povinné náležitosti zakladateľského právneho konania spoločnosti s ručením obmedzeným. Pokiaľ sa podnikateľ rozhodne tento vzor pre založenie spoločnosti s ručením obmedzeným využiť, je zápis takto vznikajúcej spoločnosti do obchodného registra oslobodený od súdneho poplatku a ďalej je aplikovaná znížená sadzba za spis notárskej zápisnice, ktorý je pre založenie spoločnosti s ručením obmedzeným nevyhnutný. Ako však upozorňuje Malach (2023), *že daný vzor je maximálne zjednodušený. Niekoľko oblastí neupravuje, v dôsledku*

⁴ Do 15. 1. 2023 bolo v Českej republike nutné pre zápis spoločnosti s ručením obmedzeným do obchodného registra doložiť potvrdenie o tom, že spoločnosť disponuje príslušným živnostenským oprávnením. Novela umožňuje, aby spoločnosť s ručením obmedzeným v Českej republike vznikla aj bez toho, aby najprv boli vybavené príslušné živnostenské oprávnenia, a umožňuje dané realizovať dodatočne až po vzniku spoločnosti. Lehota na vybavenie živnosti je v takom prípade stanovená v dĺžke 1 roka odo dňa vzniku spoločnosti.

čoho nemusí byť pre rad podnikateľov použiteľný najmä v prípade, keď spoločnosť bude zakladať viac spoločníkov, a je teda žiaduce jednotlivé práva a povinnosti upraviť viac detailne.

V českej právnej praxi to teda znamená, že spoločnosť s ručením obmedzeným môže byť založená na jednej schôdzke u notára s tým, že živnostenské oprávnenia budú vybavené dodatočne tým, že notári v Českej republike sú súčasťou kontaktného miesta verejnej správy (tzv. „Czech POINT“), prostredníctvom tohto centrálného kontaktného miesta je možné živnostenské oprávnenie získať.

Je však zrejmé, že hoci bude spoločnosť s ručením obmedzeným v právnych podmienkach Českej republiky existovať, nemá svoju podnikateľskú činnosť vykonávať až do okamihu, kým nebudú príslušné oprávnenia vybavené, lebo by sa jednalo o neoprávnené podnikanie. Vo vzťahu k uvedenému môžeme konštatovať, že táto novela u našich českých susedov priniesla do českého právneho poriadku zmeny, ktoré môžu podnikateľom uľahčiť začiatok ich podnikania a znížiť administratívne náklady. Spolu s možnosťou založenia spoločnosti s ručením obmedzeným online cez webové rozhranie notárskej komory dochádza k skutočnému zjednodušeniu celého procesu. Ako však upozorňuje Malach (2023) *stále je však žiaduce pamätať na to, že nevhodné nastavenie parametrov spoločnosti či opomenutie niektorých iných povinností súvisiacich s jej založením (napr. povinnosť podať prihlášku k príslušným daniam) môže do budúcnosti predstavovať značné komplikácie (či už v podobe sankcií, alebo v podobe možných rozporov) medzi spoločníkmi a potenciálnych súdnych sporov.* Preto nie je možné v tomto danom momente rozhodnúť o tom, že či by bolo efektívne, keby aj Slovensko prevzalo tento model založenia spoločnosti s ručením obmedzeným.

1.1.2 Konateľ v spoločnosti s ručením obmedzeným v Českej republike

Orgány spoločnosti, podľa Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodných korporáciách, tvoria: *valné zhromaždenie, konateľ/konatelia a dozorná rada. Konateľ/konatelia sú štatutárnym orgánom spoločnosti. Konateľovi patrí obchodné vedenie spoločnosti (§ 190 citovaného zákona), je/sú uvedení v obchodnom registri (Zákon č. 304/2013 Sb., o verejných rejstříkách právnických a fyzických osob ("rejstříkový zákon"), § 25 odst. 1 písm. g.).*

Konateľom môže byť aj právnická osoba (Čech, 2012). Konatelia majú povinnosť starať sa o spoločnosť riadne s uvažovaním všetkých im známych a dostupných informácií.

Z hľadiska práva podieľať sa na riadení spoločnosti (§ 168 a 169, § 173 ZoOK) spoločnosť s ručením obmedzeným ako kapitálová spoločnosť má zvláštnu štruktúru orgánov, nevylučuje manažérske konanie prostredníctvom osoby, ktorá nie je spoločníkom, konateľmi tak môžu byť spoločníci, alebo iné osoby – konatelia môžu byť vymenovaní spoločenskou zmluvou alebo valným zhromaždením. Preto nie je právom spoločníka byť konateľom či členom iného orgánu spoločnosti (okrem valného zhromaždenia).

Povinnosti konateľov s.r.o. v Českej republike, podľa AZLegal (2021) súvisí s tým, že valné zhromaždenie rozhoduje o základných otázkach a okrem iného volí a odvoláva konateľa spoločnosti. Konatelia nemajú, pokiaľ nie sú zároveň spoločníkmi, žiadne majetkové práva k spoločnosti a právo na podiel zo zisku (v prípade, že to nie je samostatne zmluvne dohodnuté). Tvoria štatutárny orgán spoločnosti a sú jej výkonným orgánom. Konatelia sú teda akýmisi „manažermi“ vybavenými všeobecným oprávnením konať za spoločnosť s ručením obmedzeným vo vzťahu k externým subjektom. Valné zhromaždenie (zložené zo spoločníkov) nemôže do obchodného vedenia spoločnosti zasahovať, ale stále určuje základné smerovanie spoločnosti (napr. v čom bude spoločnosť podnikať, aké sú jej dlhodobé ciele). Konatelia sú teda členmi voleného orgánu spoločnosti s ručením obmedzeným, nie sú zamestnancami spoločnosti. Výkon ich funkcie nie je limitovaný žiadnou pracovnou dobou, sú konateľmi 24 hodín denne a sedem dní v týždni. Ich odmeňovanie môže byť upravené zmluvou o výkone funkcie. Pokiaľ táto zmluva nie je uzavretá, výkon funkcie konateľa je zo zákona bezodplatný. Z odmeny za výkon funkcie sa pritom odvádzajú odvody obdobne ako u zamestnancov a konateľ ju daní ako iný príjem zo závislej činnosti. Ak nie sú spoločníci s konateľom spokojní, môžu ho kedykoľvek odvolať a konateľ môže – okrem okamihov nevhodných pre spoločnosť – z funkcie tiež sám odstúpiť.

Konateľom môže byť fyzická aj ďalšia právnická osoba, hoci v konečnom dôsledku je na konanie splnomocnená vždy fyzická osoba. Jedna osoba môže byť spoločníkom a konateľom súčasne, ale aj v týchto prípadoch je vždy nutné dôsledne odlišovať, kedy koná ako konateľ a kedy ako spoločník. Výkon práce na základe pracovného pomeru súčasne s výkonom funkcie konateľa je síce možný, ale taká práca musí byť odlišná od činnosti, ktorú má vykonávať konateľ.

Ako uvádza AZLegal (2021) základnou povinnosťou konateľa spoločnosti je výkon jeho funkcie s nevyhnutnou lojalitou aj s potrebnými znalosťami a starostlivosťou.

Takýto ideálny výkon funkcie konateľa je pritom označovaný ako výkon funkcie so starostlivosťou riadneho hospodára a je pritom, najmä prostredníctvom rozhodnutí vyšších súdov, veľmi podrobne špecifikovaný v konkrétnych prípadoch. *Konateľ sám nemusí byť nutne odborníkom na všetky oblasti danej podnikateľskej činnosti, ale povinnosťou konateľa je rozpoznať, kedy je potrebné na danú problematiku zaistiť si na pomoc odborníka (napr. daňového poradcu, advokáta či iného konzultanta).* Pokiaľ by sa takto nezachoval, nemôže sa neskôr vyhovoriť na to, že sám potrebnými znalosťami nedisponoval.

Ďalej podľa AZLegal (2021) *za ujmu spôsobenú spoločnosti konateľom porušením starostlivosti riadneho hospodára potom konateľ vždy zodpovedá, aj keby napríklad existovalo vyhlásenie o vzdaní sa tejto zodpovednosti.*

Pokiaľ sa spoločnosť dostane do úpadku (okrem iného stav, kedy má viac veriteľov a nie je schopná splácať svoje záväzky), má konateľ povinnosť podať bezodkladne konkurzný návrh a robiť všetko potrebné na odvrátenie úpadku. Pokiaľ konateľ túto povinnosť nesplní, sám môže ručiť za splnenie dlhov spoločnosti svojim osobným majetkom.

Medzi každoročné povinnosti konateľa je povinnosť zvolať valné zhromaždenie, ktoré sa musí konať najneskôr do šiestich mesiacov od posledného dňa predošlého účtovného obdobia, obvykle teda do posledného júnového dňa, pretože do tohto dátumu má valné zhromaždenie prerokovať riadnu účtovnú závierku spoločnosti. Konateľ je povinný viesť zoznam spoločníkov. Pri zvolávaní valného zhromaždenia vypracuje konateľ pozvánku a túto zašle najmenej 15 dní vopred spoločníkom. Interakcia konateľa so spoločníkmi sa však neobmedzuje iba na valné zhromaždenie, pretože konateľ je povinný informovať spoločníkov o veciach spoločnosti aj na požiadanie mimo valného zhromaždenia.

Konateľ má povinnosť zabezpečiť riadne vedenie účtovníctva spoločnosti, v rámci ktorého tiež spracováva závierky a ďalšie dokumenty spoločnosti, je pritom jedno, že napr. fakticky účtovníctvo spracováva účtovník. Konateľ potom zaistuje zverejnenie účtovných závierok v obchodnom registri. Zároveň je to konateľ, kto podá návrhy na zmeny zápisu spoločnosti v obchodnom registri napr. podľa jednotlivých uznesení valného zhromaždenia. Konateľ taktiež zaistuje zápis do evidencie skutočných majiteľov.

Bez toho, aby to spoločenská zmluva spoločnosti výslovne umožňovala, konateľ sám nesmie podnikáť v zhodnej oblasti ako spoločnosť, byť členom štatutárneho orgánu konkurenčnej právnickej osoby alebo sa inak na jej podnikaní zúčastniť.

Tento zákaz konkurencie môže byť rozhodnutím spoločníkov o zmene spoločenskej zmluvy dokonca sprísnený, píše AZLegal (2021).

Ďalej citovaný zdroj uvádza, že *pokiaľ by sa pri výkone svojej funkcie konateľ, osoby jemu blízke či osoby ním ovládané či ovplyvnené mohli dostať do stretu záujmov medzi svojím záujmom a záujmom spoločnosti, musí konateľ bez zbytočného odkladu informovať valné zhromaždenie a tá potom môže na vymedzenú dobu pozastaviť výkon funkcie konateľa. Napr. za uzavretie nevýhodnej zmluvy pre spoločnosť potom zodpovedá konateľ sám. Pri uzavretí zmluvy neuzatváratej v bežnom obchodnom styku medzi spoločnosťou a konateľom či ďalšími vyššie vymedzenými osobami s možným stretom záujmov má konateľ informačnú povinnosť voči valnému zhromaždeniu.*

Aj v prípade jednočlennej spoločnosti (s ručením obmedzeným) je situácia v podstate totožná, len namiesto valného zhromaždenia rozhoduje jediný spoločník v jej pôsobnosti. *Pokiaľ sa jediný spoločník sám zvolí konateľom, nemení to nič na jeho zodpovednosti ako konateľa voči spoločnosti za výkon starostlivosti riadneho hospodára a na ďalších povinnostiach.*

Vždy je pritom nutné dôsledne odlišovať, kedy koná ako spoločník a kedy ako konateľ (AZLegal, 2021). Z logiky veci nebude síce sám sebe posielat' pozvánky na valné zhromaždenie či mať voči sebe informačné povinnosti, ale aj jemu môže vzniknúť povinnosť náhrady škody spoločnosti za porušenie povinnosti vykonávať starostlivosť riadneho hospodára, hoci taká škoda je spravidla fakticky vymáhaná až v okamihu zmeny vlastníckej štruktúry spoločnosti.

Zo znenia Zákona č. 90/2012 Sb., o obchodných korporáciách vyplýva, že konatelia s.r.o. v Českej republike sú členmi voleného orgánu spoločnosti s ručením obmedzeným, avšak nie sú zamestnancami spoločnosti s ručením obmedzeným.

Výkon funkcie konateľa spoločnosti s ručením obmedzeným nie je limitovaný pracovnou dobou, sú konateľmi 24 hodín denne a sedem dní v týždni. Ako sme už uviedli, ich odmeňovanie môže byť upravené zmluvou o výkone funkcie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným.

V prvej podkapitole sme vymedzili, charakterizovali a podrobnejšie opísali tri kľúčové komponenty aktuálneho stavu témy výkonu funkcie konateľa s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru v podmienkach Českej republiky. Z hľadiska súčasného stavu riešenej problematiky sme stručne opísali nevyhnutné súčasti témy z prostredia Českej republiky.

1.2 Súčasný stav riešenej problematiky v podmienkach Slovenskej republiky

Spracovanie súčasného stavu riešenej problematiky v podmienkach Slovenskej republiky je potrebné začať charakteristikou obchodného práva ako právneho odvetvia v rámci systému právneho poriadku Slovenskej republiky.

Ako píše Treľová (2014) obchodné právo predstavuje samostatné právne odvetvie slovenského práva, pričom *stanovené normy obchodného práva významným spôsobom ovplyvňujú a určujú právnu úpravu vzťahov pri podnikaní a obchodovaní*. Obchodné právo je priamo prepojené na občianske právo ako základné odvetvie súkromného práva v podmienkach slovenského právneho systému, ktoré upravuje vzťahy spoločenských subjektov, dodržiavajúc princípy zmluvnej rovnosti a nezávislosti (Gregušová a Peráček, 2015). *Typická pre segment súkromného práva je dispozitívnosť – aplikujú sa iba vtedy, ak sa nedohodli účastníci inak*. Právne v slovenskom právnom prostredí nie je normatívne daná povinnosť zakladať konkrétny právny (zmluvný) vzťah, avšak v prípade, že zmluva uzatvorená už je, vyplýva pre zmluvné strany povinnosť rešpektovať vzájomné práva a povinnosti (Holub a kol., 2016) a to je záväzná aj pre výkonu funkcie konateľa s.r.o. *Predmetom obchodného práva je regulácia vzťahov, ktoré vznikajú v súvislosti s podnikaním a obchodovaním v podnikaní právnických osôb, ale aj podnikajúcich fyzických osôb* (Gergušová a Peráček, 2015). Hlavným zákonným predpisom obchodného práva v Slovenskej republike je zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, ktorého predmetom právnej úpravy sú segmenty: cenné papiere, fúzie a akvizície podnikov, hospodárska súťaž, investičné služby konkurzy, podnikanie (obchodné meno, obchodné tajomstvo, obchodná súťaž), práva a povinnosti, vyplývajúce z obchodných záväzkových vzťahov (kúpna zmluva a iné), právne aspekty obchodnej reklamy, založenie a vznik obchodnej spoločností (spoločnosť s ručením obmedzeným a iné).

K zásadám zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka patria: zásada ochrany dobrej viery tretích osôb, zásada ochrany minoritných akcionárov, zásada poctivého obchodného styku, zásada rovnosti účastníkov právnych vzťahov, zásada slobody podnikania, zásada záväznosti zmlúv a iných dohôd, zásada zmluvnej voľnosti. Vymenované zásady sú kľúčové vo vzťahu k téme diplomovej práce. Je zrejmé, že všetkými pomenovanými zásadami je povinný sa riadiť aj konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným v obchodnom styku.

Po tomto teoretickom vymedzení v druhej podkapitole ďalej vymedzíme, charakterizujeme a podrobnejšie opíšeme tri kľúčové komponenty aktuálneho stavu témy výkonu funkcie konateľa s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru v podmienkach Slovenskej republiky. Ešte pred tým, ako realizujeme analýzu z teoretického rozpracovania, vykonáme komparáciu zistení, ich sumarizáciu a uvedieme možné návrhy na zefektívnenie a sprehľadnenie existujúcej právnej úpravy výkonu funkcie konateľa s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru, je nevyhnuté zosumarizovať existujúce teoretické i aplikačné východiská témy.

1.2.1 Spoločnosť s ručením obmedzeným v Slovenskej republike

Podľa zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“ alebo „OBZ“) a jeho paragrafového znenia v § 56 je *obchodná spoločnosť právnickou osobou, ktorá bola založená za účelom podnikania*, patrí k nim aj *spoločnosť s ručením obmedzeným*.

V druhej časti, diel IV, oddiel I Obchodného zákonníka je definovaná spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorej základné imanie tvoria vklady spoločníkov podľa § 105. Spoločnosť s ručením obmedzeným môže mať až 50 spoločníkov a môže byť založená jednou osobou. Podľa § 105a sa však spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorá má len jedného spoločníka, nesmie stať jediným zakladateľom alebo jediným spoločníkom inej spoločnosti.

Ďalej sa píše, že *fyzická osoba môže byť jediným spoločníkom najviac v troch spoločnostiach s ručením obmedzeným*. Podľa § 105b OBZ, *zakladateľom spoločnosti s ručením obmedzeným nemôže byť osoba vedená v zozname daňových dlžníkov alebo osoba*

s *evidovanými nedoplatkami na poisťnom*. Tento zákaz neplatí v prípade, že príslušný správca dane udělí súhlas na založenie spoločnosti s ručením obmedzeným a tento písomný súhlas je prílohou návrhu na zápis spoločnosti s ručením obmedzeným do obchodného registra.

Ďalšie časti OBZ uvádzajú, že *zakladateľom spoločnosti s ručením obmedzeným nemôže založiť ani osoba v pozícii povinného v registri vydaných poverení na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona*. V prípade, že je zakladateľom spoločnosti s ručením obmedzeným zahraničná osoba, stanovenie odseku 1 sa nepoužije.

Podľa § 106 citovaného zákona je uvedené, že *spoločnosť s ručením obmedzeným zodpovedá celým svojím majetkom za porušenie svojich záväzkov*.

Ustanovenie § 107 k obchodnému menu spoločnosti s ručením obmedzeným uvádza povinnosť označenia „spoločnosť s ručením obmedzeným“, alebo dvomi skratkami „*spol. s r. o.*“ alebo „*s. r. o.*“.

Podľa § 108 OBZ sa uvádza *hodnota základného imania spoločnosti s ručením obmedzeným minimálne 5 000 €* a v § 109 je uvedená *minimálna hodnota vkladu spoločníka spoločnosti s ručením obmedzeným vo výške 750 €*. Ďalšou uvedenou podmienkou je, že *každý spoločník v spoločnosti s ručením obmedzeným sa môže na založení spoločnosti s ručením obmedzeným zúčastniť iba jedným vkladom, avšak jeho výška môže byť rozdielna, vyjadrená kladným celým číslom (v prípade, ak to neustanovuje osobitný zákon inak)*. Zákonnou podmienkou však je, že *celková hodnota vkladov v spoločnosti s ručením obmedzeným musí byť v súhlase s hodnotou základného imania spoločnosti s ručením obmedzeným*.

V § 112 citovaného zákona sa uvádza, že *všetci konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným podpisujú a podávajú návrh na zápis spoločnosti s ručením obmedzeným do obchodného registra*. Uvedený zákon ďalej rieši nepeňažný vklad spoločníka spoločnosti s ručením obmedzeným, k čomu nebudeme písať podrobnejšie informácie, lebo tento jav nenachádza prienik s nami spracovávanou témou.

Obchodný zákonník pomenováva orgány spoločnosti s ručením obmedzeným – valné zhromaždenie, dozorná rada a konateľ/konatelia ako štatutárne orgány.

V § 125 OBZ pomenováva *valné zhromaždenie spoločníkov ako najvyšší orgán spoločnosti s ručením obmedzeným*. Vo vzťahu k téme diplomovej práce citovaný zákon vymedzuje valnému zhromaždeniu spoločníkov spoločnosti s ručením obmedzeným pôsobnosť vo vymenovaní, odvolaní a odmeňovaní konateľov spoločnosti s ručením obmedzeným. V § 128 citovaného zákona sa píše, že *ak zákon, spoločenská zmluva, prípadne stanovy neustanovujú kratšiu lehotu, konateľ/konatelia valné zhromaždenie spoločnosti s ručením obmedzeným zvolávajú najmenej jedenkrát za rok*. Ustanovenie § 129 vyššie citovaného zákona určuje, že *ak nezvolajú valné zhromaždenie spoločnosti s ručením obmedzeným, konateľ/konatelia tak, aby sa konalo do jedného mesiaca od doručenia ich žiadosti, spoločníci sú oprávnení valné zhromaždenie spoločnosti s ručením obmedzeným zvolať sami*.

Znenie OBZ, v znení § 131 uvádza, že aj konateľ *spoločnosti s ručením obmedzeným môže podať návrh na súd na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia spoločnosti s ručením obmedzeným, ak je v rozpore so zákonom, spoločenskou zmluvou alebo so stanovami spoločnosti s ručením obmedzeným. Bývalý konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným, ak sa ho uznesenie valného zhromaždenia spoločnosti s ručením obmedzeným týka, má rovnaké právo*.

Podľa § 137 Obchodného zákonníka je *dozorná rada spoločnosti s ručením obmedzeným zriaďovaná v prípade, že tak určuje spoločenská zmluva spoločnosti s ručením obmedzeným*.

Paragrafové znenie § 138 vyššie citovaného zákona definuje činnosť dozornej rady. *Náplňou činnosti dozornej rady v spoločnosti s ručením obmedzeným je dohliadať na činnosť konateľov spoločnosti s ručením obmedzeným, nahliadať do obchodných kníh, účtovných kníh a ďalších dokladov spoločnosti s ručením obmedzeným, kontrolovať údaje, ktoré sú tam zaknihované, preskúmať účtovné tie závierky, ktoré je sú kladené spoločnosti s ručením obmedzeným ako povinnosť vyhotovovať ich na základe osobitných predpisov, kontrolovať návrhy na rozdelenie zisku alebo úhradu strát spoločnosti s ručením obmedzeným, podávať k tomu vyjadrenie, ktoré dozorná rada spoločnosti s ručením obmedzeným predkladá svoje valnému zhromaždeniu spoločnosti s ručením obmedzeným*.

Ďalej podľa § 138 OBZ dozorná rada spoločnosti s ručením obmedzeným má právo požiadať konateľov o informácie a vysvetlenia súvisiace s akýmikoľvek otázkami týkajúcimi sa spoločnosti s ručením obmedzeným. Okrem toho majú členovia dozornej rady právo prehliadať všetky obchodné knihy, účtovné knihy a iné dokumenty, ktoré sa týkajú spoločnosti s ručením obmedzeným.

Na základe § 139 citovaného zákona *volí členov dozornej rady spoločnosti s ručením obmedzeným valné zhromaždenie spoločnosti s ručením obmedzeným*. Z tohto paragrafového znenia vyplýva, že *konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným nemôže byť členom dozornej rady spoločnosti s ručením obmedzeným*. Dozorná rada spoločnosti s ručením obmedzeným musí byť aspoň trojčlenná. Z právneho hľadiska sa aj na členov dozornej rady spoločnosti s ručením obmedzeným vzťahuje zákaz konkurencie podľa § 136 a zákonné ustanovenia, uvedené v znení § 135a sa majú použiť primerane.

Podľa paragrafového znenia § 140 OBZ *sú na valnom zhromaždení spoločnosti s ručením obmedzeným členovia dozornej rady spoločnosti s ručením obmedzeným tiež zúčastnení*. Taktiež počas valného zhromaždenia členovia dozornej rady spoločnosti s ručením obmedzeným *musia dostať slovo, kedykoľvek oň požiadajú*. Ak to vyžadujú záujmy spoločnosti s ručením obmedzeným, *dozorná rada spoločnosti s ručením obmedzeným zvoláva valné zhromaždenie spoločnosti s ručením obmedzeným*, pričom spôsob zvolávania valného zhromaždenia spoločnosti s ručením obmedzeným sa riadi primerane ustanovením § 129 ods. 1 OBZ.

V nasledujúcom texte pomenujeme špecifiká spoločnosti s ručením obmedzeným v Slovenskej republike podľa Obchodného zákonníka.

Citovaný zákon ďalej uvádza, že *spoločnosť s ručením obmedzeným môže byť založená aj za iným účelom, ak to osobitným zákonom nie je zakázané*. V § 67 vyššie citovaného zákona sa v časti k rezervnému fondu uvádza, že *ak zákon nevyžaduje vytvorenie rezervného fondu pri vzniku spoločnosti, spoločnosť s ručením obmedzeným je povinná vytvárať rezervný fond zo zisku bežného účtovného obdobia, ktorý bol vykázaný v schválenej riadnej individuálnej účtovnej závierke*.

Súčasne podľa paragrafového znenia § 67i OBZ *môže byť spoločnosť s ručením obmedzeným spoločnosťou v kríze*.

Podľa § 69 citovaného zákona k oblasti splynutia, zlúčenia a rozdelenia spoločnosti sa uvádza, že *na splynutie spoločností alebo zlúčenie spoločností sa vyžaduje schválenie návrhu zmluvy o splynutí alebo zmluvy o zlúčení spoločností, ktorá, ak zákon neustanovuje inak, obsahuje najmä určenie členov štatutárneho orgánu, prípadne dozornej rady spoločnosti, ktorá vznikne splynutím, ak je nástupníckou spoločnosťou spoločnosť s ručením obmedzeným.*

Podľa § 69b OBZ, vo vzťahu k zmene právnej formy spoločnosti sa uvádza, že ak sa spoločnosť s ručením obmedzeným rozhodne zmeniť svoju právnu formu, jej štatutárny orgán musí vypracovať písomnú správu, ktorá vysvetľuje a odôvodňuje zmenu z právneho a ekonomického hľadiska. Ak táto zmena spôsobí, že spoločnosť nevyhovuje požiadavkám na základné imanie alebo má nižšie základné imanie ako pred zmenou, štatutárny orgán musí o tom informovať veriteľov spoločnosti do 30 dní od dátumu účinnosti zmeny právnej formy.

1.2.2 Konateľ v spoločnosti s ručením obmedzeným v Slovenskej republike

V paragrafovom znení § 133 OBZ jeden alebo viac konateľov spoločnosti s ručením obmedzeným sú *štatutárnymi orgánmi* spoločnosti s ručením obmedzeným. V prípade, že konateľov spoločnosti s ručením obmedzeným je viac, *je oprávnený konať v mene spoločnosti s ručením obmedzeným každý z nich samostatne v prípade, že spoločenská zmluva spoločnosti s ručením obmedzeným neurčuje inak.*

V ďalšom bode paragrafového znenia § 133 sa v citovanom OBZ píše, že *konateľom spoločnosti s ručením obmedzeným môže byť len tá fyzická osoba, ktorá nie je v čase vykonania zápisu do obchodného registra spoločnosti s ručením obmedzeným vedená ako povinný v registri poverení na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.* Obmedziť konateľské oprávnenia spoločnosti s ručením obmedzeným môže iba spoločenská zmluva spoločnosti s ručením obmedzeným alebo valné zhromaždenie spoločnosti s ručením obmedzeným. Podľa citovaného znenia OBZ *nie je také obmedzenie voči tretím osobám účinné.*

V ďalšom bode paragrafového znenia § 133 vyššie uvedeného zákona *vymenúva konateľa/konateľov valné zhromaždenie spoločnosti s ručením obmedzeným z radov spoločníkov spoločnosti s ručením obmedzeným alebo iných fyzických osôb.*

V znení § 134 OBZ sa uvádza, že *na rozhodnutie o obchodnom vedení spoločnosti s ručením obmedzeným, ktoré patrí do pôsobnosti konateľov spoločnosti s ručením obmedzeným, sa vyžaduje súhlas väčšiny konateľov spoločnosti s ručením obmedzeným* v prípade, že; spoločenská zmluva spoločnosti s ručením obmedzeným neurčí vyšší počet hlasov.

Podľa § 135 vyššie citovaného zákona, *konatelia majú zodpovednosť za správne vedenie predpísanej evidencie a účtovníctva spoločnosti s ručením obmedzeným a taktiež musia udržiavať zoznam spoločníkov spoločnosti s ručením obmedzeným a informovať ich o významných udalostiach týkajúcich sa spoločnosti s ručením obmedzeným.*

Ako sa ďalej uvádza v citovanom paragrafe, *konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným predkladajú valnému zhromaždeniu spoločnosti s ručením obmedzeným na schválenie riadnu individuálnu účtovnú závierku spoločnosti s ručením obmedzeným a mimoriadnu individuálnu účtovnú závierku spoločnosti s ručením obmedzeným a návrh na rozdelenie zisku alebo úhradu strát spoločnosti s ručením obmedzeným v súlade so spoločenskou zmluvou a stanovami spoločnosti s ručením obmedzeným.* Ak je podľa osobitného zákona spoločnosť s ručením obmedzeným povinná vyhotoviť výročnú správu spoločnosti s ručením obmedzeným, *konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným predkladajú valnému zhromaždeniu spoločnosti s ručením obmedzeným na prerokovanie spolu s riadnou alebo mimoriadnou individuálnou účtovnou závierkou spoločnosti s ručením obmedzeným aj výročnú správu spoločnosti s ručením obmedzeným.*

V slovenskom Obchodnom zákonníku sa v § 135a uvádza, že *konatelia sú povinní vykonávať svoju pôsobnosť v spoločnosti s ručením obmedzeným s odbornou starostlivosťou a v súlade so záujmami spoločnosti s ručením obmedzeným a všetkých spoločníkov spoločnosti s ručením obmedzeným.* Ďalej paragrafové znenie uvádza, že *sú konatelia povinní najmä získať a pri rozhodovaní v záležitostiach spoločnosti s ručením obmedzeným zohľadniť všetky dostupné informácie, ktoré sa týkajú predmetu rozhodnutia.*

Taktiež sú *konatelia povinní zachovávať mlčanlivosť o dôverných informáciách a skutočnostiach* v súvislosti so spoločnosťou s ručením obmedzeným.

Povinnosť konateľa/konateľov zachovávať mlčanlivosť o dôverných informáciách a skutočnostiach v súvislosti so spoločnosťou s ručením obmedzeným je viazaná najmä na to, že *prezradenie informácií tretím osobám by mohlo spoločnosti s ručením obmedzeným spôsobiť škodu alebo ohroziť záujmy spoločnosti s ručením obmedzeným alebo záujmy spoločníkov v spoločnosti s ručením obmedzeným*. Taktiež zákon zaväzuje konateľa/ov spoločnosti s ručením obmedzeným a *neuprednostňovať pri výkone svojej pôsobnosti svoje vlastné alebo záujmy iba vybraných spoločníkov, prípadne záujmy tretích osôb pred záujmami spoločnosti s ručením obmedzeným*, ako sa uvádza v znení slovenského OBZ v § 135.

O náhrade škody, spôsobenej nezákonným konaním konateľa/konateľov spoločnosti s ručením obmedzeným sa píše ďalej v § 135 OBZ. Ten konateľ/a alebo tí konatelia, ktorí porušili svoje povinnosti pri výkone pôsobnosti v rámci spoločnosti s ručením obmedzeným, *sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť spoločnosti s ručením obmedzeným spôsobenú škodu*. Ide najmä o náhradu škody, spôsobenú poskytnutím plnenia spoločníkom, ktoré je v rozpore s citovaným zákonom,. Ďalším smerovaním náhrady konateľom/konateľmi spôsobenej škody spoločnosti s ručením obmedzeným *je spôsobená škoda nadobudnutím majetku v rozpore s § 59a citovaného OBZ*.

V prípade, ak konateľ/konatelia preukážu, že pri výkone svojej pôsobnosti postupoval/i s odbornou starostlivosťou a taktiež, že *koná/konajú v záujme spoločnosti s ručením obmedzeným s odbornou starostlivosťou a v dobrej viere, za spôsobenú škodu spoločnosti s ručením obmedzeným nezodpovedá/nezodpovedajú*, ako to určuje paragrafové znenie citovaného OBZ.

O náhrade škody, spôsobenej nezákonným konaním konateľa/konateľov spoločnosti s ručením obmedzeným sa píše ďalej v znení slovenského OBZ v § 135. Konateľ/konatelia vtedy nezodpovedajú za škodu spôsobenú spoločnosti s ručením obmedzeným svojim konaním, *ak vykonávali uznesenie valného zhromaždenia spoločnosti s ručením obmedzeným*. Toto však neplatí v prípade, že *uznesenie valného zhromaždenia spoločnosti s ručením obmedzeným bolo v rozpore s právnymi predpismi, spoločenskou zmluvou spoločnosti s ručením obmedzeným alebo stanovami spoločnosti s ručením obmedzeným alebo ak ide o povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu*.

Ak má spoločnosť s ručením obmedzeným zriadenú dozornú radu spoločnosti s ručením obmedzeným, *konateľov spoločnosti s ručením obmedzeným nezbavuje zodpovednosti, ak ich konanie dozorná rada spoločnosti s ručením obmedzeným schválila.*

V súvislosti s náhradou škody, spôsobenej nezákonným konaním konateľa/konateľov spoločnosti s ručením obmedzeným sa píše ďalej v § 135 OBZ v tom zmysle, že *dohody medzi spoločnosťou s ručením obmedzeným a konateľom spoločnosti s ručením obmedzeným, ktoré vylučujú alebo obmedzujú zodpovednosť konateľa spoločnosti s ručením obmedzeným, sú zakázané; spoločenská zmluva spoločnosti s ručením obmedzeným ani stanov spoločnosti s ručením obmedzeným nemôžu obmedziť alebo vylúčiť zodpovednosť konateľa spoločnosti s ručením obmedzeným.*

Ako citovaný OBZ konštatuje ďalej, spoločnosť s ručením obmedzeným môže vzdorovať svojim nárokom na náhradu škody voči konateľovi/konateľom spoločnosti s ručením obmedzeným alebo uzavrieť s nimi dohodu o urovnaní až po uplynutí trojročnej lehoty od vzniku nároku. Takéto rozhodnutie je možné prijať iba vtedy, ak je s ním súhlasné valné zhromaždenie spoločnosti s ručením obmedzeným a ak proti nemu nevzniesol protest spoločník alebo spoločníci spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorí majú vklady minimálne 10 percent z celkového základného imania spoločnosti s ručením obmedzeným.

V slovenskom OBZ sa v § 135 ďalej uvádza, že *uplatniť nároky spoločnosti s ručením obmedzeným o náhradu škody voči konateľovi/konateľom má zákonný nárok na uplatnenie vo svojom mene a na vlastný účet veriteľ spoločnosti s ručením obmedzeným, ak nemôže svoju pohľadávku uspokojiť z majetku spoločnosti s ručením obmedzeným.* Nároky veriteľov spoločnosti s ručením obmedzeným voči konateľom s ručením obmedzeným *nezanikajú ani v prípade, že spoločnosť s ručením obmedzeným sa vzdá nárokov na náhradu škody alebo s konateľmi/konateľom uzatvorí spoločnosť s ručením obmedzeným dohodu o urovnaní.* Ak je na majetok spoločnosti s ručením obmedzeným vyhlásený konkurz, *správca konkurznej podstaty uplatňuje nároky veriteľov spoločnosti s ručením obmedzeným voči konateľom spoločnosti s ručením obmedzeným.*

V OBZ v § 136 je formulovaný zákaz konkurencie vo vzťahu k spoločnosti s ručením obmedzeným a konateľa/konateľov. V prípade, že zo spoločenskej zmluvy spoločnosti s ručením obmedzeným alebo stanov spoločnosti s ručením obmedzeným nevyplývajú ďalšie obmedzenia, *konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným nesmie vo svojom vlastnom mene alebo na svoj vlastný účet uzavierať obchody, súvisiace*

s podnikateľskou činnosťou spoločnosti s ručením obmedzeným, v ktorej/ktorých je konateľom. Ďalej je v § 136 uvedené, že konateľ/konatelia majú zakázané poskytovať služby iným osobám ako spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorú zastupujú, a zúčastňovať sa podnikania iných spoločností ako spoločníci s neobmedzeným ručením. Taktiež nesmú zastávať funkciu štatutárneho orgánu alebo člena orgánu inej právnickej osoby s podobným podnikateľským záujmom. To všetko v súvislosti s formou zákazu konkurencie pre konateľov vzhľadom na spoločnosť s ručením obmedzeným. Výnimku tvorí právnická osoba, na ktorej podnikaní sa zúčastňuje spoločnosť s ručením obmedzeným, v ktorej pôsobí tento konateľ alebo v ktorej je spoločníkom niektorý zo spoločníkov spoločnosti s ručením obmedzeným alebo osoba, ktorá je ovládaná tou istou osobou ako spoločník spoločnosti s ručením obmedzeným. V nasledujúcom texte pomenujeme špecifiká konateľa/konateľov spoločnosti s ručením obmedzeným v Slovenskej republike podľa OBZ. V citovanom OBZ sa v § 112 uvádza, že návrh zápisu spoločnosti s ručením obmedzeným do obchodného registra podpisujú všetci konatelia spoločnosti, ktorí týmto podpisom dávajú aj súhlas k jeho podaniu.

V § 122 citovaného zákona sa uvádza, že *spoločníci* spoločnosti s ručením obmedzeným *majú najmä právo požadovať od konateľov* spoločnosti s ručením obmedzeným *informácie o záležitostiach spoločnosti s ručením obmedzeným a nahliadať do dokladov spoločnosti s ručením obmedzeným.*

V citovanom OBZ sa v § 122 ďalej uvádza, že *každý spoločník* spoločnosti s ručením obmedzeným *je oprávnený v mene spoločnosti s ručením obmedzeným uplatniť nároky na náhradu škody alebo iné nároky,* ktoré má spoločnosť s ručením obmedzeným *voči konateľovi* spoločnosti s ručením obmedzeným.

V platnom znení § 123 (1) *spoločníci* spoločnosti s ručením obmedzeným *majú nárok na podiel zo zisku v pomere, ktorý zodpovedá ich splateným vkladom* v prípade, že spoločenská zmluva tejto spoločnosti neurčuje inak. Podiel na zisku, ktorý bol vyplatený v rozpore s týmito ustanoveniami, sú spoločníci spoločnosti s ručením obmedzeným povinní tejto spoločnosti vrátiť. *Za toto vrátenie ručia spoločne a nerozdielne konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorí vyslovili súhlas s touto výplatou.*

Ďalšie špecifiká konateľa/konateľov spoločnosti s ručením obmedzeným v Slovenskej republike podľa OBZ sú uvádzané v § 124 v súvislosti *s použitím rezervného fondu*

spoločnosti s ručením obmedzeným. Píše sa v ňom, že o tomto rozhodujú konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným v súlade s ustanovením § 67 ods. 1.

Podľa § 127a *do zvolenia predsedu valného zhromaždenia spoločnosti s ručením obmedzeným vedie toto valné zhromaždenie spoločnosti s ručením obmedzeným jej konateľ alebo ním poverená iná osoba.*

Vo vzťahu k zmene spoločenskej zmluvy spoločnosti s ručením obmedzeným podľa § 141 OBZ sú *po každej zmene spoločenskej zmluvy povinní konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným vyhotoviť bez zbytočného odkladu úplné znenie spoločenskej zmluvy, za ktorého úplnosť a správnosť títo konatelia aj zodpovedajú.*

Podľa § 145 citovaného zákona *z hľadiska zvýšenia a zníženia základného imania spoločnosti s ručením obmedzeným sú konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným povinní – opätovne bez zbytočného odkladu - podať návrh na zápis zvýšenia základného imania spoločnosti s ručením obmedzeným do obchodného registra.*

Z znení § 147 vyššie citovaného zákona *konateľom spoločnosti s ručením obmedzeným vyplýva povinnosť zverejniť zníženie základného imania spoločnosti s ručením obmedzeným a jeho výšku do 15 dní po rozhodnutí dvakrát po sebe s časovým odstupom 30 dní.*

Vo vzťahu k zrušeniu a likvidácii spoločnosti s ručením obmedzeným § 152 citovaného zákona určuje, že *spoločníci spoločnosti s ručením obmedzeným, a ak to ustanovuje spoločenská zmluva spoločnosti s ručením obmedzeným alebo stanov spoločnosti s ručením obmedzeným, aj konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným sa môžu na súde domáhať zrušenia tejto spoločnosti z dôvodov a za podmienok ustanovených v zákone, v spoločenskej zmluve spoločnosti s ručením obmedzeným alebo v zakladateľskej listine, prípadne v stanovách spoločnosti s ručením obmedzeným.*

K téme našej diplomovej práce citovaný zákon vymedzuje valnému zhromaždeniu spoločníkov spoločnosti s ručením obmedzeným pôsobnosť vo vymenovaní, odvolaní a odmeňovaní konateľov spoločnosti s ručením obmedzeným v podmienkach Slovenskej republiky. V § 128 OBZ sa píše, že *ak zákon, spoločenská zmluva, prípadne stanov spoločnosti s ručením obmedzeným neustanovujú kratšiu lehotu, konateľ/konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným valné zhromaždenie spoločnosti s ručením obmedzeným zvolávajú najmenej jedenkrát za rok. § 129 určuje, že ak nezvolávajú valné*

zhromaždenie spoločnosti s ručením obmedzeným konateľ/konatelia tak, aby sa konalo do jedného mesiaca od doručenia ich žiadosti, spoločníci spoločnosti s ručením obmedzeným sú oprávnení valné zhromaždenie spoločnosti s ručením obmedzeným zvolať sami.

V paragrafovom znení § 131 citovaného zákonníka je uvedené, že konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným má právo navrhnúť súdu, aby rozhodol o neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia spoločnosti s ručením obmedzeným, ak je toto uznesenie v rozpore so zákonom, spoločenskou zmluvou alebo so stanovami spoločnosti s ručením obmedzeným. *Bývalý konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným, ak sa ho uznesenie valného zhromaždenia spoločnosti s ručením obmedzeným týka, má rovnaké právo.*

Z vyššie uvedeného vyplýva, že konateľom má byť spoločensky i profesijne dôveryhodná osobnosť, oplývajúca mnohými výrazne pozitívnymi charakterovými vlastnosťami, aby dokázala dodržiavať požadovaný rámec profesionality v kontexte príslušného etického kódexu a byť reprezentantom vysokej profesijnej úrovne pri výkone funkcie.

V empirickej časti na základe vyššie uvedenej analýzy budeme podrobnejšie sumarizovať možné návrhy na zefektívnenie a sprehľadnenie existujúcej právnej úpravy výkonu funkcie konateľa s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru.

V prvej podkapitole sme vymedzili, charakterizovali a podrobnejšie opísali tri kľúčové komponenty aktuálneho stavu témy výkonu funkcie konateľa s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru v podmienkach Českej republiky a to spoločnosť s ručením obmedzeným v Českej republike, postavenie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným v Českej republike a pracovný pomer konateľa vo vzťahu k zmluve o výkone funkcie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným v Českej republike.

V druhej podkapitole sme vymedzili, charakterizovali a podrobnejšie opísali tri kľúčové komponenty aktuálneho stavu témy výkonu funkcie konateľa s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru v podmienkach Slovenskej republiky a to spoločnosť s ručením obmedzeným v Slovenskej republike, postavenie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným v Slovenskej republike a pracovný pomer konateľa vo vzťahu k zmluve o výkone funkcie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným v Slovenskej republike

2 Ciele diplomovej práce, metodika a metodológia diplomovej práce

Súčasťou druhej kapitoly bude stanovenie cieľov diplomovej práce, podrobný opis stanovenej metodiky a metodológie diplomovej práce.

2.1 Ciele diplomovej práce

Diplomová práca má teoreticko-empirický charakter. Hlavný cieľ diplomovej práce sme stanovili v súlade s týmto faktom. Hlavným cieľom diplomovej práce je teoreticky a empiricky spracovať tému výkonu funkcie konateľa s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru v Slovenskej republike.

Stanovený cieľ dosiahneme prostredníctvom čiastkových cieľov.

Keďže požadovanou súčasťou rozpracovania diplomovej práce je aj spracovanie aktuálneho stavu témy v zahraničí, prvým čiastkovým teoretickým cieľom je vymedziť, charakterizovať a podrobnejšie opísať tri kľúčové komponenty aktuálneho stavu témy výkonu funkcie konateľa s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru v podmienkach Českej republiky a to spoločnosť s ručením obmedzeným v Českej republike, postavenie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným v Českej republike a pracovný pomer konateľa vo vzťahu k zmluve o výkone funkcie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným v Českej republike.

Druhým čiastkovým teoretickým cieľom je vymedziť, charakterizovať a podrobnejšie opísať tri kľúčové komponenty aktuálneho stavu témy výkonu funkcie konateľa s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru v podmienkach Slovenskej republiky a to spoločnosť s ručením obmedzeným v Slovenskej republike, postavenie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným v Slovenskej republike a pracovný pomer konateľa vo vzťahu k zmluve o výkone funkcie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným v Slovenskej republike. Empirickým cieľom diplomovej práce je realizovať analýzu z teoretického rozpracovania, vykonať komparáciu zistení a ich sumarizáciu existujúcej právnej úpravy výkonu funkcie konateľa s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru.

2.2 Metodika a metodológia diplomovej práce

V diplomovej práci, na základe stanovených cieľov a teoreticko-empirickej podoby diplomovej práce, použijeme základné vedecké metódy analyticko-syntetické, induktívno-deduktívne, porovnávanie, deskripciu, metódu literárnej rešerše ako metódy vedeckej práce.

Deskripcia určuje, opisuje alebo identifikuje, čo je, zatiaľ čo analytický výskum sa pokúša zistiť, prečo to tak je a ako k tomu došlo (Eger a Egerová, 2022). Deskripciou sa prostredníctvom použitých opisov, klasifikáciami a porovnaniami dopracujeme k podkladom pre hlbšiu analýzu.

Analýzu považujeme za pokračovanie deskriptívnej štúdie, presahujúcej opis charakteristík spolu so snahou analyzovať a vysvetliť, prečo alebo ako sa niečo deje. *Analýzu ako jednu z najdôležitejších vedeckých metód v akademickom prostredí, ktorej podstatou je postup, ktorý rozkladá celok na jeho základné prvky, a teda prechádza od všeobecného ku konkrétnemu* (Brösl a Breichová Lapčáková, 2021). Je možné ho chápať aj ako cestu, ktorá začína od javov k zákonitostiam, teda od účinkov k príčinám. Analýzou sa budeme snažiť porozumieť javom opisom kauzálnych vzťahov medzi nimi. Jednou z požiadaviek použitia analytickej metódy je schopnosť kritického myslenia (metóda myslenia, ktorá zahŕňa identifikáciu výroku a rozhodnutie, či je tvrdenie pravdivé alebo nepravdivé) a starostlivé hodnotenie faktov, pretože vďaka nim budeme môcť extrahovať detaily ako podklad na vytvorenie záverov. Analýza teda bude slúžiť na zistenie vzťahov príčin a následkov. Nami realizovaná analýza bude faktická, založená na overiteľných faktoch a racionálnych základoch, progresívna, lebo je pravdepodobné, že bude opravená, keď budú existovať dôkazy na podporu nového návrhu. Analýza nám pomôže určiť relevantnosť myšlienky, ako aj identifikovať tvrdenie a zistiť, či je pravdivé alebo nepravdivé.

Metóda logickej analýzy a konštrukcie bude v diplomovej práci použitá vo vzťahu k stanovenému výskumnému problému, ktorý je *rozdelený na menšie prvky, ktoré budú*

analyzované (každý samostatne) a vo fáze finalizácie výskumu získané údaje budú spojené do logického celku. Po analýze výstupných údajov dostaneme celok, ktorý môže podporiť návrhy optimálneho riešenia pre daný problém. Opisovaná metóda je založená výlučne na analýze a syntéze (Eger a Egerová, 2022). Budeme samostatne analyzovať každý prvok prostredníctvom tzv. redukcionistického prístupu. V neskoršej fáze pri spájaní skúmaných prvkov do zmysluplného koherentného celku budeme používať holistický prístup. Predpokladáme, že podľa tohto princípu môžeme vytvárať všeobecné pravdy na základe elementárnych teorém, ktoré boli získané skôr. Keďže opisovaná metóda je založená striktnie na analýze a syntéze, budeme brať do úvahy aj základné princípy logiky, teda zovšeobecňovanie, abstrakciu i porovnanie. Predpokladáme, že metódu logickej analýzy a konštrukcie použijeme optimálne efektívne, čo pomôže ešte prehĺbiť znalosť výskumného problému a logický aparát.

Systémová analýza je výskumný prístup v spoločenských vedách, uznávajúci koncept systému a jeho analýzu ako kľúčové pre pochopenie spoločenských javov (Brösl a Breichová Lapčáková, 2021). Systémová analýza je užitočná najmä pri zložitých úlohách v rýchlo sa meniacom prostredí typickom pre túto dobu, cieľom je určiť požadovanú akciu alebo postup identifikáciou a zvážením dostupných možností a porovnaním ich očakávaných dôsledkov. Systémová analýza vyžaduje jasné vymedzenie hraníc študovaného systému a jeho komponentov (Brösl a Breichová Lapčáková, 2021). Jej najdôležitejšia vlastnosť spočíva v tom, že skúmaný jav, ako aj celý proces budeme dávať do súvislosti so širokým kontextom udalostí a procesov v rámci komplexného celku. Dôležitou črtou systémovej analýzy je, že poskytuje obraz udalosti analýzou väzieb medzi jej komponentmi. Pojem systém sa stotožňuje s celkom, v ktorom sú komponenty vzájomne prepojené a vzájomne závislé. Najdôležitejšie štúdium v systémovej analýze je založené na štúdiu štruktúry systému, ako aj na štúdiu vzájomných reakcií medzi komponentmi systému (Brösl a Breichová Lapčáková, 2021).

Na druhej strane syntéza spočíva v spojení všetkých analyzovaných prvkov (Machalová a kol., 2014). Tento proces umožňuje objaviť súvislosti medzi jednotlivými prvkami celku. V metóde analýzy a syntézy sa obe fázy navzájom ovplyvňujú a každá z nich sa môže stať dominantnou v závislosti od výskumu.

Induktívno-deduktívne postupy alebo od konkrétneho k všeobecnému a od všeobecného ku konkrétnemu (Machalová a kol., 2014) pozostávajú z dvoch protikladných

procesov: indukcie a dedukcie. V indukčnom procese sú prezentované všetky doteraz zozbierané údaje na konkrétnu problém. Proces dedukcie je založený na faktoch a analýze prípadov výskytu daného javu.

Indukcia sa primárne považuje za reduktívne uvažovanie, t. j. za uvažovanie, ktoré zdôvodňuje a predpokladá platnosť predtým vyslovenej tézy (Rosenkranzová a kol., 2017). V tomto prípade sa uvažovanie uskutočňuje podľa zásady „od konkrétneho k všeobecnému“. Na základe indukcie sa na základe individuálnych experimentov alebo pozorovaní konkrétnych javov alebo ich prvkov formulujú všeobecné závery.

Dedukcia je založená na zákonoch logiky a funguje podľa princípu „od všeobecného ku konkrétnemu“ (Machalová a kol., 2014). Závery skúmania vyvodíme na základe všeobecných informácií. Z ich kontextu bude možné izolovať zložky daného problému a v dôsledku toho analyzovať každú z nich samostatne. Takto vyvedené závery nám poskytnú možnosť spoznať jednotlivé prvky skúmaného procesu a skúmaného javu. Dedukcia bude slúžiť na odvodenie zo všeobecných tvrdení a výsledný záver logicky bude vyplývať z konkrétnych premís. Výskumný postup, realizovaný pomocou dedukcie, bude založený striktné na zákonoch logiky, ktoré budú v súlade z odvodení z vety alebo viet uznaných za pravdivé ich dôsledky z vety, ktorá z nich logicky vyplýva.

Indukcia a dedukcia sa navzájom dopĺňajú (Mosný a kol., 2019). Vďaka indukcii je možné vytvárať všeobecné zákony, ktorými sa daný jav riadi. Na základe týchto predpokladov zasa vyvodíme logické závery a tie potom doplníme indukciou údajov, čím vytvoríme zmysluplný celok.

Taktiež budeme aplikovať aj metódu systematizácie ako jednu z metód vedeckej práce. *Metóda systematizácie sa používa na organizáciu údajov zozbieraných okolo konkrétneho problému alebo javu* (Machalová a kol., 2014).

Ďalšou použitou vedeckou metódou je metóda porovnávania. Porovnávanie podlieha pomerne široko chápanej výskumnej perspektíve, spočívajúcej v hľadaní, opisovaní a vysvetľovaní podobností alebo rozdielov medzi jedným a tým istým spoločenským javom, vyskytujúcim sa však v rôznych kultúrach, spoločnostiach a historických obdobiach. Porovnávacou metódou pravdepodobne nazvať väčšinu výskumov v spoločenských vedách, keď sa zredukovujú na porovnávanie faktov, javov, vecí atď. *Porovnávanie ako vedecký postup aplikujeme pri zisťovaní podobností medzi procesmi a javmi* (Gerloch a kol., 2012), čo

povedie k určovaniu rozdielov medzi nimi. Významné v praxi je využitie komparatívnych poznatkov v dimenzii vzoru alebo v dimenzii medzery.

Metódou literárnej rešerše spracujeme ucelený prehľad o aktuálnych zdrojoch k téme a o súčasnom stave problematiky, ktoré sme realizovali ako základ k výberu témy. Argumentáciu sme postavili na logických pravidlách a porozumení súčasného stavu poznania v oblasti zamerania rešerše. Prostredníctvom realizovanej analýzy existujúcich dokumentov ako podoby literárnej rešerše sme si *vymedzili zásadné body súčasného vedeckého poznania* (Gerloch a kol., 2012), ktoré sa viažu k našej téme.

Prioritne v procese tvorby diplomovej práce budeme používať metódu logickej analýzy a konštrukcie, metódu syntézy, kombinované analyticko-syntetizujúce postupy, induktívno-deduktívne výskumné postupy, metódu systematizácie a metódu porovnávania.

3 Výsledky diplomovej práce a diskusia

V tretej kapitole sa zameriame na zistenia, ktoré podrobnejšie analyzujeme a doplníme ich relevantnou diskusiou.

Je zrejmé, že konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným sa musia v českom legislatívnom prostredí vo svojom profesijnom konaní riadiť – vo veciach spojených so spoločnosťou s ručením obmedzeným - všetkými základnými princípmi regulácie záväzkových vzťahov, najmä však zásadou dispozitívnosti právnej úpravy, zásadou dodržiavania a plnenia zmlúv (*pacta sunt servanda*), zásadou profesionality a poctivosti v obchodných rokovaniach, zásadou rovnosti účastníkov obchodných záväzkových vzťahov, zásadou vylúčenia spätnej účinnosti zákona, zásadou zmluvnej slobody a zásadou zvrchovanosti zákona.

Podobne ako konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným sa musia v slovenskom legislatívnom prostredí vo svojom profesijnom konaní riadiť – vo veciach spojených so spoločnosťou s ručením obmedzeným - všetkými zásadami, najmä však zásadou ochrany dobrej viery tretích osôb, zásadou ochrany minoritných akcionárov, zásadou poctivého obchodného styku, zásadou rovnosti účastníkov právnych vzťahov, zásadou slobody podnikania, zásadou záväznosti zmlúv a iných dohôd, zásadou zmluvnej voľnosti.

3.1.1 Pracovný pomer a výkon funkcie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným v Českej republike

V Českej republike sa teda vzťah medzi členom štatutárneho orgánu a obchodnou korporáciou spravuje ustanoveniami Občanskeho zákoníka o príkaze (§ 2430 až § 2444 Občanskeho zákoníka)⁵.

⁵ Medzi členom štatutárneho orgánu (napr. konateľom) a obchodnou korporáciou (napr. spoločnosťou s ručením obmedzením) býva spravidla uzatváraná tzv. zmluva o výkone funkcie. V praxi k tomu pravidelne dochádza, avšak nie je to povinnosťou. Pokiaľ k uzavretiu zmluvy o výkone funkcie nedôjde, riadi sa vzťah medzi konateľom a spoločnosťou s ručením obmedzeným ustanovením Občanskeho zákoníka o príkaze.

Ak však člen orgánu a obchodnej korporácie uzavrujú zmluvu o výkone funkcie (čo by malo byť pravidlom), riadi sa ich vzťah touto zmluvou o výkone funkcie a subsidiárne ustanoveniami Občanského zákonníka o príkaze (§ 2430 až § 2444 Občanského zákonníka). *Medzi členom štatutárneho orgánu a obchodnou korporáciou tak býva spravidla uzatváraná tzv. zmluva o výkone funkcie.* Tá je upravená v § 59 a nasl. ZoOK. Podstatou zmluvy o výkone funkcie je *upraviť práva a povinnosti spoločnosti a člena (štatutárneho) orgánu v ich vzájomnom vzťahu. Účastníkmi tohto zmluvného vzťahu založeného zmluvou o výkone funkcie sú tak vždy obchodné korporácie (spoločnosť s ručením obmedzeným) a člen štatutárneho orgánu (konateľ).*

K podstatným náležitostiam zmluvy o výkone funkcie patrí *dostatočné určenie zmluvných strán a vymedzenie predmetu zmluvy.*

Pre dostatočné označenie strán zmluvy je nutné dodržať zákonné požiadavky. Pri spoločnosti s ručením obmedzeným je to uvedenie firmy, identifikačného čísla, sídla a osoby konajúcej za spoločnosť s ručením obmedzeným (v zmysle údajov podľa obchodného registra). Pri členovi štatutárneho orgánu (konateľ) je to uvedenie mena a priezviska, dátum narodenia a bydliska.

Predmetom zmluvy budú potom najmä vzájomné práva a povinnosti konateľa pri výkone člena štatutárneho orgánu spoločnosti. Konateľ bude najmä povinný vykonávať funkciu štatutárneho orgánu riadne, v súlade so zmluvou a za dojednanú odmenu, ak bola v zmluve o výkone funkcie dohodnutá. Ak nie je odmeňovanie konateľa dojednané v zmluve o výkone funkcie, platí, že výkon funkcie je bezodplatný. Odmeňovanie, ak je dohodnuté, má potom podľa § 60 ZoOK obsahovať tieto údaje o odmeňovaní:

- vymedzenie všetkých zložiek odmien, ktoré patria alebo môžu patriť členovi voleného orgánu, vrátane prípadného vecného plnenia, úhrad do systému dôchodkového pripoistenia alebo ďalšieho plnenia,
- určenie výšky odmeny alebo spôsobu jej výpočtu a jej podoby,
- určenie pravidiel pre výplatu osobitných odmien a podielu na zisku pre člena voleného orgánu, pokiaľ môžu byť priznané, a
- údaje o výhodách alebo odmenách člena voleného orgánu spočívajúcich v prevode účastníckych cenných papierov alebo v umožnení ich nadobudnutia členom voleného orgánu a osobou jemu blízkou, ak sa má odmena poskytnúť v tejto podobe.

Okrem odmeny môže byť konateľovi priznaná, ak bude tak dohodnuté, aj náhrada všetkých preukázateľných a nutných hotových výdavkov vzniknutých v súvislosti s výkonom funkcie konateľa (napr. stravné, nocľažné, parkovné a podobne).

Ako píše Čech (2012) ďalej sa zvyčajne dojednávajú ustanovenia, ktoré *zaväzujú konateľa k ochrane obchodného tajomstva spoločnosti a k mlčanlivosti, rozsah zástupcu oprávnenia konateľa, vymedzenie zodpovednosti člena štatutárneho orgánu za výkon funkcie (zodpovednosť voči orgánu, ktorý ho menoval), vymedzenie zodpovednosti za škodu, ktorá jeho konaním spoločnosti môže vzniknúť, alebo ustanovenia o zániku funkcie.*

Výnimkou nie je ani dohoda, ktorá zaisťuje konateľovi nárok na dovolenku na zotavenie alebo náhradu odmeny v čase pracovnej neschopnosti. Pre obchodnú spoločnosť sa ďalej javí ako veľmi praktické založiť tiež zmluvou o výkone funkcie povinnosť konateľa na poistenie škôd, vzniknutých v súvislosti s výkonom člena štatutárneho orgánu.

Do zoznamu práv a povinností spoločnosti s ručením obmedzeným bude spadať najmä povinnosť umožniť členovi štatutárneho orgánu riadny výkon funkcie a ďalej povinnosť hradiť mu odmenu, ak bola dojednaná, konštatuje Čech (2012).

Podľa § 59 ZoOK *zmluva o výkone funkcie v spoločnosti s ručením obmedzeným, pokiaľ je uzatváraná, musí byť uzavretá písomne a musí ju schváliť valné zhromaždenie.* Porušenie tohto zákonného príkazu (čo znamená nedodržanie písomnej formy či neschválenie valným zhromaždením) má za následok bezplatnosť výkonu funkcie podľa § 59 ods. 3 ZoOK. *Absencia súhlasu valného zhromaždenia súčasne vedie k relatívnej neplatnosti zmluvy (§ 48 ZoOK).* Ako píše Vonka (2021) hoci zákon o obchodných korporáciách hovorí o schválení zmluvy, *nie je nutné, aby valné zhromaždenie schvaľovalo už uzavretú zmluvu; účelu požiadavky na schválenie bude urobené zadosť aj schválením návrhu (či len prostého znenia) zmluvy, a to za predpokladu, že následne bude akceptovaný (zmluva bude uzavretá) v schválenej podobe.* V praxi tiež niektoré obchodné korporácie schvaľujú vzorové znenia zmlúv, ktoré následne uzatvárajú s členmi svojich orgánov.

Ak valné zhromaždenie nerozhodne inak, je *schválená zmluva o výkone funkcie účinná odo dňa jej uzavretia, alebo odo dňa vzniku funkcie (podľa toho, ktorý z týchto dní nastal neskôr) (ZoOK).*

3.1.2 Pracovný pomer a výkon funkcie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným v Slovenskej republike

V diplomovej práci je stredobodom pozornosti výkon funkcie konateľa s.r.o. a pracovný pomer. V rámci spracovania textu diplomovej práce vychádzame pre podmienky Slovenska zo zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, ktorý upravuje práva a povinnosti konateľa a zo zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZP“), ktorý upravuje práva a povinnosti zamestnanca. Vychádzame z kľúčových entít témy: situácia, keď je konateľ zároveň zamestnancom v tej istej s.r.o., sústreďíme sa na povinnosti konateľa, odvodové povinnosti v pozícii konateľa a pozícii zamestnanca, vyjadríme sa k výkonu funkcie konateľa vo vzťahu k faktu, že v s.r.o. môže konateľ figurovať ako konateľ na základe zmluvy o výkone funkcie konateľa a konateľ bez zmluvy. Keď prichádza do úvahy zmluva, v slovenskom právnom poriadku existujú možnosti:

1. uzatvoriť Zmluvu o výkone funkcie konateľa (podľa § 66 ods. 6 OBZ) alebo uzatvoriť mandátnu zmluvu (§ 566 - 576 OBZ),
2. alebo pracovnú zmluvu (podľa ZP), teda 3 alternatívy zmluvy medzi spoločnosťou s ručením obmedzeným a konateľom, bod 3 hovorí o pozícii zamestnanca s inou pracovnou náplňou ako je pracovná náplň konateľa.

Ustanovenie § 66 ods. 6 OBZ vo vzťahu k zmluve o výkone funkcie konateľa určuje 2 povinnosti: obligatórna písomná forma zmluvy o výkone funkcie konateľa a schválenie zmluvy o výkone funkcie konateľa valným zhromaždením spoločnosti s ručením obmedzeným, ktoré je najvyšší orgán spoločnosti s ručením obmedzeným. V bodoch zmluvy o výkone funkcie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným, ktoré nie sú exaktne upravené, použije sa § 566 a nasledujúce ustanovenia OBZ k mandátnej zmluve, ako to uvádzame napokon aj v texte vyššie⁶.

⁶ V prípade zmluvy o výkone funkcie konateľa je spoločnosť s ručením obmedzeným v pozícii mandanta, konateľ je v pozícii mandatára.

Tretím typom zmluvy, ktorá v minulosti upravovala zmluvný vzťah spoločnosti s ručením obmedzeným a konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným, bola pracovná zmluva (Barancová a kol., 2019; Blahová a kol., 2021) avšak aktuálne platná súdna judikatúra už – aj na základe vyššie uvedených skutočností - pracovnú zmluvu na výkon funkcie konateľa zakazuje (podobne aj Žuľová a kol., 2017). Dôvodom tohto zákazu je logická stránka veci - konateľ ako štatutárny orgán spoločnosti s ručením obmedzeným koná v mene spoločnosti s ručením obmedzeným na základe obchodno-právneho zmluvného vzťahu. Tento obchodno-právny zmluvný vzťah určuje napríklad aj to, že konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným zodpovedá za náhradu škody vo vzťahu k spoločnosti s ručením obmedzeným, podľa OBZ, v plnej výške. Taktiež, ako určuje OBZ, konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným je kedykoľvek valným zhromaždením spoločnosti s ručením obmedzeným odvolateľný z funkcie.

Konateľom (nielen) spoločnosti s ručením obmedzeným môže byť iba *plnoletá, bezúhonná fyzická osoba, ktorá je plne spôsobilá na právne úkony* (Nevolná, 2016). Ako sme už uviedli v predchádzajúcej podkapitole, konateľ koná v mene spoločnosti s ručením obmedzeným, lebo takáto spoločnosť je iba fiktívnou osobou v podobe právnickej osoby - nedokáže však konať sama za seba. Konateľ sa prioritne zúčastňuje na obchodnom riadení spoločnosti a jej podnikateľskej činnosti ako komplexu činností *s cieľom dosiahnutia zisku* (Hudec a Hudecová, 2010). V prípade viacerých konateľov má každý z nich samostatne oprávnenie konať v mene spoločnosti s ručením obmedzeným v prípade, že to nie je inak určené spoločenskou zmluvou. Konateľov spoločnosti s ručením obmedzeným vymenováva valné zhromaždenie spomedzi spoločníkov spoločnosti s ručením obmedzeným alebo ďalších fyzických osôb. Zdôrazňujeme, že konateľom (nielen) spoločnosti s ručením obmedzeným môže byť iba taká fyzická osoba, ktorá v čase realizácie zápisu do obchodného registra nie je uvedená ako povinná fyzická osoba v registri poverení na exekúciu/exekúcie podľa osobitného zákona.

Na základe vyššie uvedeného je zrejmé, že vzťah medzi spoločnosťou s ručením obmedzeným a konateľom spoločnosti s ručením obmedzeným je vyjadrený ako obchodno-právny vzťah, ktorý vzniká uzatvorením zmluvy o výkone funkcie, táto je uzavretá medzi konateľom spoločnosti s ručením obmedzeným a spoločnosťou s ručením obmedzeným. V prípade, že zmluva o výkone funkcie konateľa nebola uzatvorená, vzťah medzi konateľom spoločnosti s ručením obmedzeným a spoločnosťou s ručením obmedzeným je spravovaný ustanoveniami o mandátnej zmluve.

Keďže sa v tomto prípade nejedná o pracovno-právny, ale o obchodno-právny vzťah, konateľ, ktorý vykonáva iba funkciu konateľa nie je považovaný za zamestnanca spoločnosti, lebo vzťah zamestnancov k spoločnosti s ručením obmedzeným je pracovno-právny a riadi sa Zákonom č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov.

Zmluva o výkone funkcie konateľa (aj) v spoločnosti s ručením obmedzeným je uzatváraná na základe § 66 OBZ. Musí mať písomnú formu, schvaľuje ju Valné zhromaždenie spoločnosti s ručením obmedzeným. V súlade s príslušným ustanovením zákona musí obsahovať povinné náležitosti, napr. aj určenie odmeny za výkon funkcie konateľa či už na mesačnej, štvrťročnej či ročnej báze. Zmluva o výkone funkcie konateľa môže obsahovať príslušné ustanovenia o pracovných benefitoch konateľa, prípadne príslušné ustanovenia o odmenách, ktoré sa vzťahujú k dosiahnutým hospodárskym výsledkom a podobne. V prípade zmluvy o výkone funkcie konateľa (aj) v spoločnosti s ručením obmedzeným nie je povinnosťou zamestnávateľa držať sa ustanovení slovenského Zákonníka práce, vzťahujúcich sa k minimálnej mzde alebo aj k stupňom náročnosti práce. Z uvedeného vyplýva, že výška odmeny pre konateľa závisí od dohody medzi spoločnosťou s ručením obmedzeným a konateľom tejto spoločnosti. Keďže Zmluva o výkone funkcie konateľa sa neriadi ZP, zamestnávateľovi odpadajú v ZP určené povinnosti voči konateľovi.

Preto v prípade uzatvorenia zmluvy o výkone funkcie konateľa na túto nemožno vzťahovať ustanovenia ZP o dovolenkách (tri základné výmery dovolenky za kalendárny rok - ustanovenia § 100 až § 117 Zákonníka práce) či ustanovenia obmedzenia zárobkovej činnosti po skončení pracovného pomeru (Zákonník práce § 83a.) Avšak je možné vzťahovať k tomuto zákaz konkurencie, obsiahnutý v OBZ (v zmysle § 65 je cieľom zákazu konkurencie pre konateľov je zabrániť správaniu sa, nasmerovanému k porušovaniu zásady poctivého obchodného styku, ktoré by mohlo znamenať získanie osobnej výhody, čo by mohlo viesť k poškodzovaniu záujmov spoločnosti s ručením obmedzeným).

O možnosti uzatvoriť Zmluvu o výkone funkcie konateľa (podľa § 66 ods. 6 OBZ) alebo uzatvoriť mandátnu zmluvu (§ 566 - 576 OBZ) sme už písali, v tejto časti textu sa budeme venovať možnosti pracovnej zmluvy (podľa ZP) v prípade výkonu iných funkcií konateľa spoločnosti s ručením obmedzeným.

Pracovný pomer je - podľa slovenského Zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov - *základným typom pracovno-právneho vzťahu na základe pracovnej zmluvy, ktorú upravuje v § 41 a nasl. ZP.*

V podmienkach slovenského práva je *pracovný pomer založený výlučne pracovnou zmlouvou*. Iba vo výnimočných prípadoch môže vzniknúť pracovný pomer priamo ex lege, citovaní autori uvádzajú ako príklad prekročenie maximálnej stanovenej dĺžky trvania dočasného pridelenia (Toman a kol., 2020).

Uvádzame aj dokumenty, ktoré súvisia so vznikom pracovného pomeru. Sú nimi:

- Oznámenie a čestné vyhlásenie k dohode o brigádnickej práci žiakov⁷/študentov – v prípade, že žiak alebo študent podpíše vyhlásenie, nebude zamestnancom pre účely dôchodkového poistenia. Súčasne žiak/študent v čestnom vyhlásení vyhlasuje, že si v rovnakom mesiaci toto právo neuplatňuje u iného zamestnávateľa.
- Oznámenie zamestnanca na uplatnenie nároku na odpočítateľnú položku - zamestnancovi, ktorý vykonáva zárobkovú činnosť v pracovnom pomere s príjmom nižším ako 570 € vzniká nárok na odpočítateľnú položku pri výpočte preddavkov na zdravotné poistenie. Zamestnancovi vyplýva povinnosť odovzdania písomného oznámenia vo vzťahu k uplatneniu si nároku na odpočítateľnú položku do ôsmich dní od vzniku pracovného pomeru, štátno-zamestnaneckého pomeru, služobného pomeru alebo podobného pracovného vzťahu. Rovnaká oznamovacia povinnosť zamestnanca v lehote do ôsmich dní vyplýva aj pre zmenu alebo zánik nároku na odpočítateľnú položku pri výpočte preddavkov na zdravotné poistenie. Výška odpočítateľnej položky predstavuje maximálne 380 €.
- Oznamovacia povinnosť do sociálnej poisťovne a zdravotnej poisťovne vyplýva aj zamestnávateľovi, ktorý je povinný zamestnanca prihlásiť do Sociálnej poisťovne už pred začiatkom výkonu činnosti zamestnanca. Do príslušnej zdravotnej poisťovne je zamestnávateľ povinný prihlásiť zamestnanca do ôsmich dní od vzniku pracovného pomeru.

⁷ V platnom znení Zákona z 22. mája 2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v Čl. I v prvej časti v § 2, pís. c) v základných pojmoch sa uvádza, že na účely tohto zákona sa rozumie *žiakom fyzická osoba vo veku najviac 26 rokov veku, ktorá sa zúčastňuje na výchovno-vzdelávacom procese v základnej škole, strednej škole, v škole pre deti a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a základnej umeleckej škole; žiakom je aj fyzická osoba od 27 rokov veku, ktorá sa zúčastňuje na výchovno-vzdelávacom procese v nadväzujúcej forme odborného vzdelávania a prípravy,*

- Dokument Súhlasu so spracovaním osobných údajov musí zamestnanec podpísať ešte pred začiatkom spracovania jeho osobných údajov tret'ou osobou.
- V ďalšom dokumente Vyhlásenie na zdanenie príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti oznamuje zamestnanec zamestnávateľovi uplatňovanie daňového bonusu, (ne)poberanie dôchodku, či nezdaniteľnú časť na daňovníka. V prípade, že zamestnanec má viacerých zamestnávateľov, uplatňuje si nezdaniteľnú časť na daňovníka iba u jedného z nich. V tomto rozpracovaní nesmieme opomenúť prípady, kedy zamestnávateľ môže vypracovať pri vzniku pracovného pomeru aj ďalšie relevantné dokumenty vo vzťahu s výkonom pracovnej činnosti. Ako príklad uvádzame Dohodu o zrážkach zo mzdy, Dohodu o hmotnej zodpovednosti zamestnanca či Dohodu o dočasnom pridelení zamestnanca a podobne.

To, čo uvádzame vyššie však umožňuje, aby konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným bol súčasne aj zamestnancom rovnakej spoločnosti s ručením obmedzeným. Situácia by bola, že jedna a tá istá fyzická osoba by mala uzatvorený so spoločnosťou s ručením obmedzeným obchodno-právny vzťah ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným zmluvou o výkone funkcie, prípade mandátnou zmluvou, ktoré sa riadia príslušnými ustanoveniami OBZ a súčasne táto istá fyzická osoba by mala uzatvorený so spoločnosťou s ručením obmedzeným pracovno-právny vzťah spoločnosti ako zamestnanec spoločnosti, ktorý ju oprávňuje a vykonávať teda aj inú prácu v spoločnosti s ručením obmedzeným, teda nie iba činnosti výkonu funkcie konateľa spoločnosti s ručením obmedzeným. Keďže by išlo o pracovno-právny vzťah, musel by sa riadiť ZP, ako sme už uviedli v texte vyššie.

3.1.3 Špecifické a súhrnné zistenia k tematike pracovného pomeru a výkonu funkcie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným v Slovenskej republike a v Českej republike

Súhrnne teda konštatujeme, že spoločnými znakmi analyzovanej problematiky v legislatívnom prostredí oboch republík je fakt, že:

- Konateľ/konatelia sú štatutárnym orgánom spoločnosti s ručením obmedzeným a sú jej výkonným orgánom.

- Konateľovi/konateľom patrí obchodné vedenie spoločnosti s ručením obmedzeným, je/sú uvedení v obchodnom registri.
- Valné zhromaždenie volí a odvoláva konateľov/konateľa.
- Konatelia majú povinnosť starať sa o spoločnosť riadne s uvažovaním všetkých im známych a dostupných informácií.
- Výkonu funkcie konateľa obmedzuje alebo až zakazuje konkurenciu v zmysle pôsobenia konateľa v spoločnostiach s obdobným predmetom činnosti.
- Výkon práce na základe pracovného pomeru súčasne s výkonom funkcie konateľa tej iste fyzickej osoby je síce možný, ale taká práca musí byť odlišná od činnosti, ktorú má vykonávať konateľ.
- Konateľ sám nemusí byť nutne odborníkom na všetky oblasti danej podnikateľskej činnosti, ale povinnosťou konateľa je rozpoznať, kedy je potrebné na danú problematiku zaistiť si na pomoc odborníka (napr. daňového poradcu, advokáta či iného konzultanta).
- Spoločnosť s ručením obmedzeným za účelom obchodného vedenia a ďalších činností uzatvára s konateľom/mi obvykle zmluvu o výkone funkcie. Zmluva o výkone funkcie v spoločnosti s ručením obmedzeným musí mať vždy písomnú podobu.
- Ak valné zhromaždenie nerozhodne inak, je schválená zmluva o výkone funkcie účinná odo dňa jej uzavretia, alebo odo dňa vzniku funkcie (podľa toho, ktorý z týchto dní nastal neskôr)
- Konateľ je štatutárnym orgánom spoločnosti s ručením obmedzeným. Pokiaľ táto zmluva nie je uzavretá, výkon funkcie konateľa je zo zákona bezodplatný.
- Výkon člena funkcie štatutárneho orgánu obchodnej korporácie však nemožno považovať za závislú prácu. Obchodné vedenie spoločnosti či iné činnosti spadajúce do pôsobnosti štatutárneho orgánu (konateľa) nemožno vykonávať v pracovnom pomere.
- Hoci bude spoločnosť s ručením obmedzeným v právnych podmienkach oboch republík oficiálne existovať, nemá svoju podnikateľskú činnosť vykonávať až do okamihu, kým nebudú príslušné oprávnenia vybavené, lebo by sa jednalo o neoprávnené podnikanie.

- Konatelia nemajú, pokiaľ nie sú zároveň spoločníkmi, žiadne majetkové práva k spoločnosti s ručením obmedzeným a právo na podiel zo zisku (v prípade, že to nie je samostatne zmluvne dohodnuté).
- Konatelia sú členmi voleného orgánu spoločnosti s ručením obmedzeným, nie sú zamestnancami spoločnosti s ručením obmedzeným. Výkon ich funkcie nie je limitovaný žiadnou pracovnou dobou, sú konateľmi 24 hodín denne a sedem dní v týždni.
- Pokiaľ sa jediný spoločník sám zvolí konateľom, nemení to nič na jeho zodpovednosti ako konateľa voči spoločnosti za výkon starostlivosti riadneho hospodára a na ďalších povinnostiach. Vždy je pritom nutné dôsledne odlišovať, kedy koná ako spoločník a kedy ako konateľ.
- Výkon funkcie konateľa spoločnosti s ručením obmedzeným nie je limitovaný pracovnou dobou, sú konateľmi 24 hodín denne a sedem dní v týždni.
- Konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným nemôže byť členom dozornej rady spoločnosti s ručením obmedzeným.
- Konatelia sú povinní zachovávať mlčanlivosť o dôverných informáciách a skutočnostiach v súvislosti so spoločnosťou s ručením obmedzeným.

Špecifikom pre Českú republiku je zbor konateľov vo vzťahu k zákazu konkurencie - s.r.o. s viacerými konateľmi môže zo svojich konateľov urobiť jediný orgán - zbor. Ten zvolí svojho predsedu a bude o všetkom rozhodovať hlasovaním. Ďalším špecifikom je, že aktuálne už v českej právnej praxi spoločnosť s ručením obmedzeným môže byť založená na jednej schôdzke u notára s tým, že živnostenské oprávnenia budú vybavené dodatočne tým, že notári v Českej republike sú súčasťou kontaktného miesta verejnej správy (tzv. „Czech POINT“), prostredníctvom tohto centrálného kontaktného miesta je možné živnostenské oprávnenie získať. Ďalším špecifikom je, že konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným môžu byť vymenovaní spoločenskou zmluvou alebo valným zhromaždením.

Ďalšie špecifikum spočíva v tom, že v českom právnom prostredí, pokiaľ by sa pri výkone svojej funkcie konateľ, osoby jemu blízke či osoby ním ovládané či ovplyvnené mohli dostať do stretu záujmov medzi svojím záujmom a záujmom spoločnosti, musí konateľ bez zbytočného odkladu informovať valné zhromaždenie a to potom môže na vymedzenú dobu pozastaviť výkon funkcie konateľa.

Ako píše Papoušek a Němeček (2021) aktuálna právna prax v Českej republike ukazuje, že spoločnosti s ručením obmedzeným sa prakticky každodenne stretávajú s otázkou, *či môžu s konateľom uzavrieť tak pracovnú zmluvu, ako aj zmluvu o výkone funkcie*. Právna úprava vo svetle aktuálnej rozhodovacej praxe súdov v českom právnom prostredí pripúšťa, aby za určitých okolností konateľ vykonával túto funkciu v spoločnosti s ručením obmedzeným na základe zmluvy o výkone funkcie, pre rovnakú spoločnosť pracoval na základe pracovnej zmluvy a súčasne na základe oboch týchto samostatných zmluvných základov poberal odmenu/mzdu. Vzhľadom na to, že konateľovi v českom právnom prostredí patrí predovšetkým tzv. obchodné vedenie, je potrebné vždy najprv posúdiť, či je druh práce, ktorý má konateľ na základe pracovnej zmluvy vykonávať samostatne oddeliteľným druhom práce, ktorý nesúvisí s funkciou a činnosťou konateľa, alebo nie.

Ak prihliadneme na vyššie uvedené deliace kritérium v českom právnom prostredí v zmysle, že druh práce dojednaný v pracovnej zmluve *nezahrňa obchodné vedenie a nijako nesúvisí s funkciou a činnosťou konateľa, jedná sa o tzv. nepravý súbeh*. Takáto situácia v českom právnom prostredí v praxi môže typicky nastať napr. keď zubná ordinácia založí s.r.o., kde následne zubár pôsobí ako v pozícii konateľa, tak v pozícii zamestnanca s dohodnutým druhom práce zubár (Papoušek a Němeček, 2021). Tzv. nepravý súbeh funkcií je prípustný, pracovná zmluva aj zmluva o výkone funkcie sú v takom prípade platné právne konanie. V českom právnom prostredí môže byť dôležitým ukazovateľom oddeliteľnosti závislej práce od náplne činnosti konateľa skutočnosť, že konkrétne pracovné pozície u zamestnávateľa, ktorú má konateľ vykonávať v pracovnom pomere, existuje a vykonávajú/vykonávali ju aj ďalší zamestnanci.

Naopak v prípade, keď možno prácu vykonávanú v pracovnom pomere konateľa v českom právnom prostredí hodnotiť ako *súčasť činnosti štatutárneho orgánu (konateľa)*, išlo by o tzv. *pravý súbeh*, ktorý nie je aktuálnou rozhodovacou praxou súdov aprobovaný ako prípustný, citovaní autori uvádzajú *príklad uzatvorenia pracovnej zmluvy s dojednaným druhom práce „konateľ“, „riaditeľ“ a podobne*. V právnej praxi v Českej republike teda obvykle dochádza k tomu, že zamestnanec je v rámci spoločnosti povýšený, keď je novo menovaný do funkcie konateľa a činnosti, ktoré doteraz vykonával ako zamestnanec, má (musí) odteraz vykonávať z titulu konateľa. *Najvyšší súd v tejto otázke v pomeroch obchodného zákonníka vyvodil, že pracovný pomer zanikol konkludentnou dohodou strán* (Papoušek a Němeček, 2021).

Takáto situácia môže byť v českom právnom prostredí v konečnom dôsledku na ujmu konateľovi bez toho, aby si to on sám uvedomoval. Zánikom jeho pracovného pomeru totiž prichádza o všetku ochranu, ktorú mu ako zamestnancovi poskytuje český Zákoník práce – typicky obmedzenie zodpovednosti za škodu, odstupné pri výpovedi z niektorých dôvodov atď. Konateľ sa taktiež môže mylne domnievať, že jeho pracovný pomer sa ex lege zánikom jeho členstva vo funkcii štatutárneho orgánu obnovuje. Na tejto skutočnosti by sa však strany museli výslovne dohodnúť. S ohľadom na právnu istotu strán preto citovaní autori odporúčajú, aby spoločnosť, ktorá menuje do funkcie konateľa svojho doterajšieho zamestnanca, sa týmto zamestnancom vysporiadala vzťahy, týkajúce sa jeho pracovného pomeru v českom právnom prostredí.

Podobne problém vidí v českom právnom prostredí aj Baslíková (2023) v prípade, že konateľ vystupuje ako zamestnanec spoločnosti s ručením obmedzeným a prezentuje právny názor v českom právnom prostredí, že funkciu štatutárneho orgánu, resp. člena štatutárneho orgánu, nemožno vykonávať v pracovno-právnom pomere, je už v súčasnej dobe ustálený, ako to judikoval už v minulosti Vrchný súd v Prahe v rozhodnutí sp.zn. 6 Cmo 108/1992 z 21.4.1993 slovami: „*Činnosť štatutárneho orgánu (prípadne jeho člena, ak ide o kolektívny orgán) nevykonáva fyzická osoba v pracovnom pomere... Funkcia štatutárneho orgánu spoločnosti totiž nie je druhom práce v zmysle ust. 29 ods.1 písm. a) českého Zákoníka práce, teda vznik a zánik tohto právneho vzťahu nie je upravený pracovno-právnymi predpismi a riadi sa obsahom spoločenskej zmluvy a ustanoveniami obchodného zákonníka*“. Preto vzťah medzi spoločnosťou s ručením obmedzeným a jej štatutárnym orgánom v českom právnom prostredí je teda výlučne vzťahom obchodno-právnym, ktorého právny režim aj obsah sa vždy podriaďujú ZoOK. Nie je teda možné, aby člen štatutárneho orgánu konal pre spoločnosť v pracovnom pomere (alebo inom pracovnom vzťahu) činnosť, ktorá spadá do jeho pôsobnosti ako člena štatutárneho orgánu. *Takýto pracovný pomer člena štatutárneho orgánu kolidujúci s jeho pôsobnosťou ako člena štatutárneho orgánu je v českom právnom prostredí neplatný* (Baslíková, 2023). V českom právnom prostredí je možné, že člen štatutárneho orgánu spoločnosti môže byť zamestnancom tej istej spoločnosti, ak sú splnené určité podmienky. Fakt, že fyzická osoba vykonávajúca funkciu štatutárneho orgánu, nebráni tomu, aby mala s touto spoločnosťou pracovný vzťah, napríklad pracovnú zmluvu, pokiaľ náplň práce v tejto zmluve nespočíva v plnení povinností štatutárneho orgánu.

Tieto závery platia aj ohľadom členov predstavenstva, a to aj keď je predstavenstvo na rozdiel od konateľa kolektívnym orgánom. Ako sme už písali v texte vyššie, opis náplne funkcie štatutárneho orgánu je v českom právnom prostredí pritom v Obchodnom zákoníku vymedzený značne široko – napr. u konateľa je to podľa § 134 a § 135 ZoOK obchodné vedenie spoločnosti, zabezpečenie vedenia predpísanej evidencie a účtovníctva a pod. V prípade konateľa v českom právnom prostredí teda výkon funkcie takmer každého vedúceho zamestnanca koliduje s výkonom funkcie konateľa. *Nie je teda možné, aby konateľ bol zároveň v spoločnosti, v mene ktorej koná, zamestnaný ako riaditeľ, ale nič nebráni tomu, aby bol v tej istej spoločnosti zamestnaný ako napr. správca počítačovej siete* (Baslíková, 2023). Ako už bolo uvedené vyššie, samotná okolnosť v českom právnom prostredí, že fyzická osoba je štatutárnym orgánom spoločnosti, za určitých podmienok nebráni tomu, aby s ňou bola uzavretá pracovná zmluva. Z vyššie uvedenej interpretácie teda vyplýva v českom právnom prostredí záver, že v spoločnosti s ručením obmedzeným s jediným konateľom, tento prakticky nemôže so spoločnosťou uzavrieť pracovný pomer ani napr. na pozícii už vyššie spomínaného správcu siete či iného zamestnanca. K vyššie uvedenému záveru treba zdôrazniť, že pracovná zmluva ako dvojstranný právny úkon aj v českom právnom prostredí je výsledkom zmluvného konania, do ktorého obe zmluvné strany vstupujú. Uvedený záver bude väčšinou platiť aj v prípade, že pracovná zmluva bude dojednaná v súlade s podmienkami v mieste a čase obvyklými. Možno teda v českom právnom prostredí uzavrieť, že rozdielnosť záujmov zmluvných strán pri dojednávaní pracovnej zmluvy spravidla vylučuje, aby za spoločnosť (zamestnávateľa) dojednala a podpísala pracovnú zmluvu tá istá osoba, ktorá je druhým účastníkom takej pracovnej zmluvy. V prípade, keď by konateľ uzatváral pracovnú zmluvu so spoločnosťou, za ktorú sám ako konateľ koná, došlo by k stretu záujmov medzi spoločnosťou a jej štatutárnym orgánom, a teda v prípade uzavretia takej pracovnej zmluvy by išlo v českom právnom prostredí o zmluvu neplatnú.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že možnosťou, ako môže byť jediný konateľ spoločnosti zároveň zamestnancom tej istej spoločnosti v českom právnom prostredí je pokiaľ s ním bola pracovná zmluva so spoločnosťou uzavretá v čase, keď bol vo funkcii iný štatutárny orgán (konateľ), príp. jeho člen, a konateľ tak mal uzavrieť pracovnú zmluvu už v čase, keď bol menovaný do funkcie konateľa, a to opäť iba za predpokladu, že práca podľa pracovnej zmluvy sa - ani z časti - nekryje s náplňou funkcie konateľa tak, ako je stanovená v ZoOK.

Nachádzame v tomto blízkom zahraničnom prostredí mnoho spoločné znaky, ktoré je potrebné – podľa nášho názoru – poznať aj v prípade, že by podnikateľ so slovenského podnikateľského prostredia plánoval rozšíriť svoje podnikanie do podnikateľského prostredia v Českej republike. Druhým dôvodom, ktorý vidíme je, že z legislatívnej situácie podnikateľského prostredia v Českej republike a podnikateľskej praxe je možné čerpať príklady dobrej praxe aj pre legislatívne a podnikateľské prostredie na Slovensku.

Aktuálna právna prax v Slovenskej republike ukazuje, že v prípade spoločnosti s ručením obmedzeným, ako potvrdzuje Havanová (2022), nie sú výnimočné situácie, keď konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným pôsobí aj v niektorej z existujúcich vrcholových pozícií spoločnosti s ručením obmedzeným (výkonný riaditeľ, obchodný riaditeľ a podobne). Zákonom je umožnená takáto situácia v prípade, že sú pregnantne dodržané súvisiace legislatívne pravidlá, ako sme už uviedli v predchádzajúcich analýzach.

Šibová (2023) upozorňuje na to, že v legislatívnych podmienkach právnej praxe v Slovenskej republike v prípade, že ak po založení spoločnosti konateľ nevykoná žiaden úkon vo vzťahu k úprave vzťahu k spoločnosti čiže nebude jej zamestnancom, nebude mať podpísanú dohodu o výkone funkcie konateľa alebo nebude mať vyplácanú inú formu odmeny, získava tým konateľ status konateľa bez finančnej či inej odmeny.

Serinová (2023) dáva do pozornosti, že konateľ v spoločnosti s ručením obmedzeným z hľadiska právnej praxe v Slovenskej republike je funkciou v spoločnosti s ručením obmedzeným - podľa OBZ je konateľ štatutárnym orgánom. Konateľ teda nie je pracovnou pozíciou, ale funkciou. Konateľ v spoločnosti s ručením obmedzeným môže mať uzatvorený aj pracovný pomer v rovnakej spoločnosti s ručením obmedzeným, kde zastáva funkciu konateľa, ale pracovná pozícia, ku ktorej uzatvorí pracovný pomer, musí byť aj príslušne nazvaná: výkonný riaditeľ, obchodný riaditeľ a podobne.

Ako príklad uvádzame výňatok z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 7Sžo/17/2016, ktorý rozhodol z hľadiska právneho posúdenia otázky závislej práce - vykonával ju spoločník a konateľ spoločnosti. Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že príslušný krajský súd pri rozhodovaní vychádzal z premisy, že *slovenský právny poriadok principiálne nezakazuje, aby sa spoločník a konateľ spoločnosti zúčastňovali na riadení a chode spoločnosti aj príležitostnou fyzickou prácou (práce v kuchyni, ak je toto predmetom podnikania)*, Spoločník a konateľ spoločnosti môžu byť aj zamestnancom danej spoločnosti,

z čoho vyplýva záväzok *zamestnávateľovi i takýmto zamestnancom rešpektovať všetky povinnosti*, vyplývajúce z právneho poriadku Slovenskej republiky. Ďalej z tohto rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva potvrdenie správnosti rozhodnutia krajského súdu, ktorý uviedol, že zákonníkom práce ustanovená závislá práca môže byť vykonávaná podľa slovenského právneho poriadku výlučne v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovno-právnom vzťahu, takže nie na základe zmluvného občiansko-právneho vzťahu alebo obchodno-právneho vzťahu. Ako príklad v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 7Sžo/17/2016 je uvedený vo vzťahu medzi spoločnosťou s ručením obmedzeným a jej spoločníkom a konateľom, spravovaný ustanoveniami o mandátnej zmluve podľa OBZ. Ďalej citovaný rozsudok uvádza definičné znaky závislej práce ako *vzťah podriadenosti zamestnanca a nadriadenosti zamestnávateľa, osobný výkon práce zamestnancom pre zamestnávateľa, v mene zamestnávateľa, podľa pokynov a v pracovnom čase, určenom zamestnávateľom a odplatosť pracovno-právneho vzťahu zamestnanca za mzdu alebo odmenu, ktorú mu poskytuje zamestnávateľ*.

Výkon funkcie konateľa s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru v Slovenskej republike má vybrané špecifiká, ktoré v nasledujúcom texte pomenujeme a podrobnejšie analyzujeme. Konateľ ako fyzická osoba môže uzatvoriť so spoločnosťou s ručením obmedzeným pracovnú zmluvu ako pracovno-právny kontrakt v prípade, že pracovnou náplňou konateľa v konkrétnej spoločnosti s ručením obmedzeným sú obsahovo iné činnosti, ako tie, ktoré konateľovi ako fyzickej osobe vyplývajú z funkcie konateľa⁸. Ďalším dôvodom, prečo aktuálne platná súdna judikatúra pracovnú zmluvu na výkon funkcie konateľa zakazuje je, že pracovná zmluva na výkon funkcie konateľa by určovala závislosť zamestnávateľského a zamestnaneckého vzťahu, pričom napríklad v jednoosobovej spoločnosti s ručením obmedzeným by zamestnanec musel sám sebe dávať pracovné príkazy a od seba samého vyžadovať ich plnenie - za zamestnávateľa (v mene spoločnosti s ručením obmedzeným) totiž konateľ koná aj v pracovno-právnych vzťahoch. V právne praxi je potrebné túto rozčlenenosť rešpektovať.

Ako sme už v príslušnej časti diplomovej práce uviedli, konateľ môže byť súčasne zamestnancom v spoločnosti s ručením obmedzeným, ale výkon funkcie konateľa nesmie

⁸ V tomto prípade je potrebné si uvedomiť, že platí rovnaká odvodová povinnosť ako pre ostatných zamestnancov.

byť – podľa zákona - založený pracovnou zmluvou, musia nutne existovať dve zmluvy – prvá obchodno-právneho charakteru (funkcia konateľa) a druhá pracovno-právneho charakteru (obchodný riaditeľ, technický riaditeľ, generálny riaditeľ, výrobný riaditeľ a podobne). V prípade dvojnásobného odmeňovania tej iste fyzickej osoby sa samozrejme zdaňuje aj jeho príjem a z oboch sa platia aj preddavky poisťného verejného zdravotného poistenia a preddavky sociálneho poistenia.

Ako konštatujeme v texte diplomovej práce vyššie, výkon funkcie konateľa s.r.o. vo vzťahu k uzatvoreniu pracovného pomeru v Slovenskej republike v rámci tej istej spoločnosti s ručením obmedzeným reprezentuje zákonný postup podľa Zákonníka práce. Týka sa to v slovenskom právnom prostredí teda aj výšky minimálnej mzdy (podľa šiestich stupňov náročnosti práce) – ak by bola pracovná zmluva postavená ako pracovná zmluva fyzickej osoby (ktorá je súčasne aj konateľom) na pozícii riaditeľa (obchodného riaditeľa, výkonného riaditeľa a podobne), tomu je potrebné prispôbiť aj výšku stanovenej mzdy a počítať aj s príslušným daňovo-odvodovým zaťažením hrubej mzdy a odmeny za výkon funkcie konateľa s.r.o. vo vzťahu k uzatvoreniu pracovného pomeru. V slovenskom právnom prostredí v porovnaní s výkonom funkcie konateľa s.r.o. vo vzťahu k uzatvoreniu pracovného pomeru je výhodou zmluvy o výkone funkcie konateľa fakt, že nie je stanovená minimálna výška odmeny za výkon funkcie konateľa. V porovnaní s výkonom funkcie konateľa s.r.o. vo vzťahu k uzatvoreniu pracovného pomeru je výhodou zmluvy o výkone funkcie konateľa ďalší fakt, že prostredníctvom výšky odmeny je možné zminimalizovať odvody do sociálnej poisťovne a aj zdravotnej poisťovne, súčasne sa čas uzatvorenej zmluvy o výkone funkcie konateľa započítava aj do obdobia, vykazovaného pre vyplácanie minimálneho dôchodku.

Výkon inej pracovnej funkcie ako konateľa s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru v Slovenskej republike – ako sme písali v texte vyššie – je založený pracovnou zmluvou, ktorá vychádza z ustanovení Zákonníka práce a pre pracovný pomer z toho vychádzajú povinnosti vo forme vedenia dochádzky, čím dokladuje za jednotlivé mesiace naplnenie odpracovaných hodín, evidencie nadčasov, taktiež mu vyplýva nárok na príplatky za prácu mimo stanoveného pracovného času, odovzdávanie plánu dovolenky, čerpanie dovolenky, preškolenia konateľa ako zamestnanca v BOZP, taktiež vyplýva nárok na stravovanie, o minimálnej mzde podľa stupňov náročnosti práce sme už písali vyššie.

Z vyššie uvedených faktov v podmienkach Slovenskej republiky vyplýva, že v prípade jednoosobovej spoločnosti s ručením obmedzeným je, podľa nášho názoru, najefektívnejšou alternatívou uzatvorenie zmluvy o výkone funkcie konateľa.

V situáciách, kedy je konateľom fyzická osoba v spoločnosti s ručením obmedzeným a súčasne má s rovnakou spoločnosťou s ručením obmedzeným uzavretý pracovný pomer, je dôležité naplniť v podmienkach Slovenskej republiky literu zákona. Vzhľadom ku konaniu konateľa ako fyzickej osoby, ktorá zastupuje spoločnosť s ručením obmedzeným a koná vo vzťahu k subjektom a inštitúciám z externého prostredia napríklad tým, že uzatvára zmluvy s tretími osobami, avšak všetko v plnom súlade s OBZ.

Právna prax v slovenskom právnom prostredí rieši aj postavenia konateľa spoločnosti s ručením obmedzeným v pracovno-právnom vzťahu aj v prípade situácie uzatvorenia pracovnej zmluvy so sebou samým - ako konateľ, zastupujúci jednu stranu a ako zamestnanec ako reprezentant druhej strany. Z uvedeného vyplýva, že v podmienkach Slovenskej republiky konateľ môže vykonávať činnosti predmetu podnikania spoločnosti s ručením obmedzeným aj bez uzatvorenia pracovnej zmluvy so spoločnosťou s ručením obmedzeným a nepôjde pri tom o nelegálne zamestnávanie alebo prípadne o nelegálny výkon pracovnej činnosti (napr. už v práci spomínaný správca počítačovej siete). Kľúčový v tomto prípade je, podľa nášho názoru, aspekt sporu – vychádzame z predpokladu, že konateľ a zamestnanec sám so sebou spor mať nebude⁹ - či už by sa to týkalo stretu záujmu, závislej práce, výšky vyplatenej odmeny za prácu, neplatnosti ukončenia pracovného pomeru a podobne.

⁹ Spor so subjektom a inštitúciou z externého prostredia je iným prípadom.

Záver

V prvej podkapitole diplomovej práce sme vymedzili, charakterizovali a podrobnejšie opísali tri kľúčové komponenty aktuálneho stavu témy výkonu funkcie konateľa s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru v podmienkach Českej republiky a to spoločnosť s ručením obmedzeným v Českej republike, postavenie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným v Českej republike.

V druhej podkapitole sme vymedzili, charakterizovali a podrobnejšie opísali tri kľúčové komponenty aktuálneho stavu témy výkonu funkcie konateľa s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru v podmienkach Slovenskej republiky a to spoločnosť s ručením obmedzeným v Slovenskej republike, postavenie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným v Slovenskej republike.

Prioritne sme v procese tvorby diplomovej práce aplikovali metódu logickej analýzy a konštrukcie, metódu syntézy, kombinované analyticko-syntetizujúce postupy, induktívno-deduktívne výskumné postupy, metódu systematizácie a metódu porovnávania.

V tretej kapitole sme podrobnejšie opísali najvýznamnejšie komponenty zákonnej úpravy pracovného pomeru konateľa vo vzťahu k zmluve o výkone funkcie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným v Slovenskej republike a v Českej republike. Predložili sme tiež aj špecifické a súhrnné zistenia k tematike pracovného pomeru a výkonu funkcie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným v Slovenskej republike a v Českej republike. Analyzovali sme zistenia a doplnili sme ich relevantnou diskusiou. Zhrnuli sme spoločné znaky analyzovanej problematiky v legislatívnom prostredí oboch republík a taktiež sme zosumarizovali špecifiká právnych prostredí oboch republík, ktoré sa vzťahovali k téme diplomovej práce.

Konštatujeme teda, že sme v celej diplomovej práci dodržali deklarovaný teoreticko-empirický charakter textu a konštatujeme tiež splnenia hlavného cieľa diplomovej práce - teoreticky a empiricky sme spracovali tému výkonu funkcie konateľa s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru v Slovenskej republike s východiskami, použitými pre komparáciu s Českou republikou. Stanovený hlavný cieľ sme dosiahli prostredníctvom čiastkových cieľov – vymedzili sme, charakterizovali a podrobnejšie opísali tri kľúčové komponenty aktuálneho stavu témy výkonu funkcie konateľa s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru v

podmienkach oboch republík - a to spoločnosť s ručením obmedzeným, postavenie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným a pracovný pomer konateľa vo vzťahu k zmluve o výkone funkcie konateľa v spoločnosti s ručením obmedzeným. Empirický cieľ diplomovej práce sme taktiež naplnili realizovanou analýzou teoretického rozpracovania, vykonanou komparáciou zistení a ich sumarizáciu, zameranou na existujúcu právnu úpravu výkonu funkcie konateľa s.r.o. vo vzťahu k pracovnému pomeru v legislatívnom prostredí Slovenskej republiky a Českej republiky.

Identifikovali sme aj ďalšie možnosti skúmania tejto témy, napr. či by mohlo byť české legislatívne prostredie inšpiráciou pre slovenské v možnosti, že spoločnosť s ručením obmedzeným môže byť založená na jednej schôdzke u notára s tým, že živnostenské oprávnenia budú vybavené dodatočne – v Českej republike toto umožňuje notárom, to že sú súčasťou kontaktného miesta verejnej správy.

Zoznam použitých zdrojov

Tlačené knihy, monografie, vedecko-kvalifikačné práce

BARANCOVÁ, Helena a kol. *Slovenské pracovné právo*. Bratislava: Sprint 2, 2019. 663 s. ISBN 978-80-89710-48-5

BLAHOVÁ, Katarína. *Praktické príklady z pracovného práva*. Bratislava : Vysoká škola manažmentu, 2021. 131 s. ISBN 978-80-89306-56-5.

BRÖSTL, Alexander, ed. - BREICHOVÁ LAPČÁKOVÁ, Marta, ed. *Nové dimenzie metodológie právnej argumentácie: úloha právnych princípov vo viacúrovňovom právnom systéme*. Praha: Leges, 2021. 278 s. ISBN 978-80-7502-585-2.

ČERNÁ, Stanislava a kol. *Obchodní právo : podnikatel, podnikání, závazky s účastí podnikatele*. Praha : Wolters Kluwer, 2016. 735 s. ISBN 978-80-7552-333-4.

EGER, Ludvík – EGEROVÁ, Dana. *Metodologie výzkumu*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2022. 262 s. ISBN 978-80-261-1108-5

GERLOCH, Aleš - TRYZNA, Jan – WINTR, Jan (eds). *Metodologie interpretace práva a právní jistota*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. 497 s. ISBN 978-80-7380-388-9

GREGUŠOVÁ, Daniela a PERÁČEK, Tomáš. *Obchodné právo pre manažérov : Právne postavenie podnikateľa podľa Obchodného zákonníka : obchodné spoločnosti a družstvo*. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, 2015. 170 s. ISBN 978-80-223-3861-5.

HUDECOVÁ, Eva - HUDEC, Ján. *Podnikateľské právo I (podnikanie a jeho formy)*. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Ekonomická fakulta, 2010. 94 s. ISBN 978-80-8083-933-8.

HOLUB, Dušan a kol. *Základy práva pre ekonómov*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. 355 s. ISBN 978-80-8168-513-2.

KOHOUT, Martin. *Obchodní právo. I., Obecná část, soutěžní právo, insolvence, duševní vlastnictví*. Praha : Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2016. 160 s. ISBN 978-80-7452-125-6.

KUBÍČEK, Pavol a kol. *Obchodné právo*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2021. 418 s. ISBN 978-80-7380-847-1.

MACHALOVÁ, Tatiana a kol. *Aktuální otázky metodologie právního myšlení*. Praha : Leges, 2014. 335 s. ISBN 978-80-7502-060-4.

MOSNÝ, Peter a kol. *Metodológia vedeckej práce pre potreby právnického štúdia*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2019. 168 s. ISBN 978-80-571-0059-1.

RABAN, Přemysl a kol. *Obchodní právo*. Brno : Václav Klemm, 2020. 704 s. ISBN 978-80-87713-19-8.

ROSENKRANZOVÁ, Olga a kol. *Praktikum z právní metodologie*. Praha : Leges, 2017. 112 s. ISBN 978-80-7502-235-6

TOMAN, Jozef a kol. *Pracovné právo v súvislostiach*. Bratislava: Friedrich Ebert Stiftung, zastúpenie v Slovenskej republike, 2020. 218 s. ISBN 978-80-89149-90-2.

TRELOVÁ, Silvia. *Obchodné právo: pre medzinárodný manažment*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2014. 124 s. ISBN 978-80-223-3689-5.

ŽUĽOVÁ, Jana a kol. *Pracovné právo v poznámkach s príkladmi*. Bratislava : Wolters Kluwer. Wolters Kluwer SR, 2017. 414 s. ISBN 978-80-816-8686-3.

Články v elektronických časopisoch, zborníkoch a iné príspevky

AZ LEGAL. *Povinnosti jednateľa spoločnosti s ručením omezeným*. [cit. 2022-12-22]. 2021. Dostupné na: <https://www.pruvodcepodnikanim.cz/clanek/povinnosti-jednatele/>

BASLÍKOVÁ, Barbora. *Jednatel jako zaměstnanec společnosti*. [cit. 2023-03-12]. 2023. Dostupné na: <https://www.bcak.cz/publikace/jednatel-jako-zamestnanec-spolecnosti/>

ČECH, Petr. *S.r.o. po rekonstrukcii*. [cit. 2022-12-12]. 2012. Dostupné na: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/home/infocentrum/media/543-s-r-o-po-rekonstrukcii>

HAVANOVÁ, Silvia. *Súbeh pracovného pomeru a výkonu funkcie konateľa v s.r.o. v roku 2023*. [cit. 2023-03-03]. 2022. Dostupné na: <https://podnikam.sk/subeh-pracovneho-pomeru-a-vykonu-funkcie-konateľa-v-s-r-o/>

MALACH, Aleš. *Založení s. r. o. je od roku 2023 rychlejší a jednodušší*. 2023. [cit. 2023-03-31]. Dostupné na: <https://portal.pohoda.cz/zakon-a-pravo/legislativa-pro-podnikatele/zalozeni-s-r-o-je-od-roku-2023-rychlejsi-a-jedn/?css=print>

NEVOLNÁ, Zuzana. *Konateľ a pracovná zmluva = Executive officer and the contract of employment*. In: *Zákonník práce a jeho variácie : (vybrané inštitúty)*. Bratislava : Slovenská akadémia vied. Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied ; Trnava : Trnavská univerzita v Trnave. Právnická fakulta, 2016. ISBN 978-80-224-1567-9, s. 262-270.

PAPOUŠEK, Miroslav - NĚMEČEK, Marek. 2021. *Souběh pracovního poměru a funkce jednatele ve společnosti s ručením omezeným*. [cit. 2023-03-31]. Dostupné na: <https://www.epravo.cz/top/clanky/soubeh-pracovniho-pomeru-a-funkce-jednatele-ve-spolecnosti-s-rucenim-omezenym-113297.html>

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - Spisová značka: 7Sžo/17/2016. [cit. 2023-04-14]. 2018. Dostupné na: <https://www.nsud.sk/data/att/58971.pdf>

SERINOVÁ, Katarína. *Výkon funkcie konateľa vs. pracovná zmluva*. [cit. 2023-03-13]. 2023. Dostupné na: <https://www.ezeny.sk/e-poradna/otazky-a-odpovede/ekonomicke/vykon-funkcie-konateľa-vs-pracovna-zmluva>

ŠIBOVÁ, Viktória. *Zamestnanec vs. Konateľ v s.r.o.* [cit. 2023-03-14]. 2023. Dostupné na: <https://www.brightideas.sk/zalozenie-sro/zamestnanec-alebo-konatel-v-sro>

TOMAN, Jozef – TOMAN, Jozef. *Konateľ a spoločník z hľadiska pracovnoprávných vzťahov v rozhodovacej činnosti súdov*. [cit. 2023-03-14]. 2019. Dostupné na: <https://www.epi.sk/clanok-z-titulky/konatel-a-spolocnik-z-hladiska-pracovnopravnych-vztahov-v-rozhodovacej-cinnosti-sudov-akt.htm>

VONKA, Mojmir. *Smlouva pro jednatele – co v ní sjednat?* [cit. 2022-12-12]. 2021. Dostupné na: <https://portal.pohoda.cz/zakon-a-pravo/legislativa-pro-podnikatele/smlouva-pro-jednatele-%E2%80%93-co-v-ni-sjednat/>

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

Zákon č. 304/2013 Sb., Zákon o verejných rejstříkách právnických a fyzických osob (rejstříkový zákon) ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 90/2012 Sb. Zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) ve znění pozdějších předpisů

ANALYTICKÝ LIST

Autor: JUDr. PhDr. Adam Osúch

Názov: Výkon funkcie konateľa s.r.o a pracovný pomer.

Jazyk práce: slovenský

Typ práce: Diplomová práca

Počet strán: 60

Nadobúdaný akademický titul: Inžinier (Ing.)

Univerzita: Ekonomická univerzita v Bratislave

Fakulta: Obchodná fakulta

Katedra: Katedra obchodného práva

Študijný odbor: 8. ekonómia a manažment

Študijný program: Marketingový a obchodný manažment

Sídlo univerzity: Bratislava

Vedúci: JUDr. Mária Veterníková, PhD.

Oponent:

Dátum odovzdania: 19. 04. 2023

Dátum obhajoby:

Kľúčové slová: konateľ, spoločnosť s ručením obmedzeným, pracovný pomer, Slovenská republika, Česká republika